

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimenpiteillä tuetaan kestävää talouskasvua, joka edistää talouspoliittisesti vahvaa ja välittävää yhteiskuntaa.

Kestävä kasvu kytkee yhteen hallinnonalalla harjoitettavat politiikka-alueet, joita ovat erityisesti innovaatio- ja elinkeinopolitiikka, työllisyys-, yrittäjyys-, kuluttaja-, kilpailu-, alue-, luonnonvara-, energia- ja ilmastopolitiikka sekä työperusteista maahanmuuttoa, työelämän kehittämistä ja maahanmuuttajien kotoutumista koskevat politiikka-alueet. Hallinnonalan politiikka-alueet tarjoavat perustaa hallitusohjelman mukaiselle tavoitteelle, jolla mahdollistetaan kilpailukykyinen ja yrittäjämysteinen Suomi, joka houkuttelee investointeja sekä turvallinen Suomi, jolla on huoltovarmuudesta nouseva kyky vastata kriiseihin.

Taloudellisesti vahvan Suomen keskeisin haaste on kääntää velkaantuminen laskuun, saavuttaa 80 prosentin työllisyysaste vuoteen 2031 mennessä ja nostaa t&k-menojen osuus 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Globaalien arvoverkostojen murroksessa huoltovarmuuden turvaaminen on noussut entistä tärkeämmäksi strategiseksi kysymykseksi. Toisaalta Suomen elinkeinoelämän toimijoilla on erinomaiset mahdollisuudet hyötyä globaalista puhtaan siirtymän ja uuden teknologian ennustetusta investointiaallosta, mikä tarjoaa vahvat edellytykset teollisuuden uudistumiselle ja vahvistumiselle.

Yritysten pääsy maailmanmarkkinoille ja kilpailukyky niillä on ratkaisevan tärkeää. Menestyvät yritykset työllistävät, maksavat kilpailukykyisiä palkkoja ja investoivat tulevaisuuden kasvun edellytyksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö tekee työtä eurooppalaisten sisämarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi ja edistää hallinnonalan toimenpitein yritysten markkinoille pääsyä myös kolmansien maiden kasvumarkkinoille. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää kotimarkkinoiden toimivuutta ja kilpailullisuutta, mikä osaltaan vahvistaa yritysten kykyä menestyä myös kansainvälisillä markkinoilla.

Yritysten menestys perustuu osaavaan työvoimaan ja sen riittävyyteen sekä kykyyn hyödyntää uutta teknologiaa ja muuta osaamista kansainvälisen liiketoiminnan kasvattamisessa. Nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää myös kykyä ennakoida ja reagoida markkinoiden ja arvoverkostojen muutoksiin. Tki-toimintaan ja -yhteistyöhön pitkäjänteisesti kannustava ja ennakoitava kansallinen innovaatiojärjestelmä luo edellytyksiä yritysten uudistumiselle ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistumiselle ja houkuttelee sekä kotimaisia että ulkomaisia sijoittajia ja tki-investointeja, osajia ja yrityksiä. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijat kannustavat yrityksiä vaikuttavuudeltaan kunnianhimoiseen ja aiempaa riskipitoisempaan t&k-toimintaan sekä monialaiseen yhteistyöhön tutkimusorganisaatioiden ja muiden tki-toimijoiden kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tavoitteena on uuden teknologian ja osaamisen kehittäminen, soveltaminen sekä erilaisten osaamisten yhdistäminen ja laaja hyödyntäminen kestävässä talouskasvussa ja yhteiskunnan hyvinvointia tukien.

Suurten yritysten uudistuminen ja menestys ovat tärkeitä koko talouden kasvun kannalta. Pitkäjänteisellä teollisuuspolitiikalla huolehditaan logistisesta kilpailukykyvyydestä, saavutettavuudesta ja markkinoiden toimivuudesta, jolla houkuttelee investointeja ja turvataan kasvuhakuisten ja vientiin tähtäävien yritysten määrän kasvu. Yhtä lailla myös yritystoiminnan edellytysten turvaaminen kaikenkokoisissa yrityksissä tukee koko talouden kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää laaja-alaisesti yrittäjyyttä ja kasvua. Ekosysteemisessä ja monenkeskistä yhteistyötä painottavassa lähestymisessä olennaista on erikokoisten yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja muiden tki-toimijoiden, kuten kaupunkien, sitoutuminen yhteistyöhön pitkäjänteisesti.

Rahoituksen saatavuus ja pääomamarkkinoiden toimivuus tukevat kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan koottavalla erityisrahoitusyhtiöllä ja -instrumenttitoiteutuksella täydennetään markkinapuatealoilla yksityisen rahoitus- ja pääomamarkkinan toimintaa. Tavoitteena hallitusohjelman mukaan on, että valtion pääomasijoitustoimintaa tehostetaan keskittämällä Business Finland Venture Capital Oy, Ilmastorahasto Oy ja Oppiva Invest Oy osaksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä. Uudelle yhtiölle annetaan muun muassa aikaisempaa vahvempi kasvuun ja uudistumi-

seen ja investointien edistämiseen keskittyvä teollisuuspoliittinen tehtävä. Julkisella vienninrahoituksella turvataan suomalaisyritysten tasavertaiset kilpailuolosuhteet globaaleilla markkinoilla ja edistetään vientiä ja työllisyyttä. Hallitusohjelman mukaan vahvistetaan viennin edistämisen rakenteita ja Finnveran vientiä tukevaa roolia. Toteutetaan Finnvera Oyj:tä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus, mitä koskeva hallituksen esityksen valmistelu on käynnissä.

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työelämän kehittymistä. Tavoitteena on nostaa työllisyyttä vähintään 100 000 työllisellä vuoteen 2027 mennessä. Tämän saavuttamiseksi helpotetaan työllistämistä, kehitetään kansainvälistä rekrytointia, lisätään paikallista sopimista työmarkkinoilla ja jatketaan työvoimapalvelujen uudistamista. Uudistamalla työelämän lainsäädäntöä muun muassa työllistämisen esteiden purkamisella on keskeinen osa työmarkkinoiden toimivuutta.

Uuden osaamisen luominen, työvoiman osaamisen joustavuus ja osaavan työvoiman riittävyys tulevat olemaan kilpailukyvyyn ytimessä. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä yritysten toimintaedellytysten turvaamisessa. Kotimaisen työvoiman työllisyysasteen noston ohella hallinnonalan toimijat edistävät työperusteista maahanmuuttoa elinkeinoelämän ja investointien tarpeisiin painopisteinä korkeakoulutetut ja työvoimapula-alat.

Puhdas siirtymä voi luoda Suomeen runsaasti uutta elinkeinoelämää ja työpaikkoja, mutta sen toteuttamiseksi tarvitaan uutta, eri toimialoja yhdistävää osaamista. Luonnonvaroihin, puhtaaseen siirtymään ja niiden osaamiseen liittyvät työllistämismahdollisuudet hyödynnetään myös alueellisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala työskentelee valtakunnan eri alueiden kestävästä talouskasvusta ja elinvoimaa parantavien erityisvahvuuksien hyödyntämiseksi. Työ- ja elinkeinohallinto edistää kaupunkien kanssa kumppaneina talouden vauhdittamista työllisyyden, innovaatiopolitiikan ja kansainvälistymisen keinoin.

Hallinnonala uudistaa myös toimintatapojaan ja edistää yritysten toimintamahdollisuuksia tarjoamalla helppokäyttöisiä ja ensisijaisesti digitaalisia, liiketoimintalähtöisiä palveluekosysteemejä ja osallistamalla myös yritykset palvelujen kehittämiseen. Eurooppalaisten rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen on osa kasvustrategiaa.

Puhtaan talouden kasvattamiseksi ja hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi on edistettävä teollisuuden puhdasta siirtymää ja sitä palvelevia investointeja. Hallitusohjelman mukaisesti valmistellaan hiilinegatiivisuutta tavoitteleva uusi energia- ja ilmastostrategia. Puhtaan siirtymän varmistamiseksi tarvitaan myös investoimista uusiutuvaan ja fossiilitomaan energiatuotantoon ja uusiin energiaratkaisuihin tki-rahoituksen tuella. Sähköntuotanto moninkertaistetaan, hintavaihteluja hillitään ja toimintavarmuus varmistetaan. Samalla uusien energiaratkaisujen ja puhtaiden teknologioiden kaupallistaminen kytketään osaksi suomalaista kasvupolitiikkaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö tavoittelee elinkeinoelämän uudistumista ja alueiden elinvoiman vahvistumista, työllisyysasteen nousua ja osaavan työvoiman saatavuuden paranemista sekä puhtailla investoinneilla ilmastotavoitteiden edistämistä. Talouden taantuman takia arvio työllisyysasteen kehityksestä vuosina 2024–2025 on kuitenkin heikko.

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa toimialalleen alustavasti seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2025:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma/arvio	2024 arvio	2025 arvio
Elinkeinoelämä uudistuu ja alueiden elinvoima vahvistuu			
— Viennin kotimainen arvonlisä/bruttovienti (%)	-1,7	0	3,6
— Investointien muutos vuoden takaisesta (%)	-4,2	0	5,4
— T&k-menot/BKT (%)	2,9	3,1	3,2

	2023 toteutuma/arvio	2024 arvio	2025 arvio
Työllisyys kasvaa ja osaavan työvoiman saatavuus paranee			
— Työllisyysaste, 15-64-v. (%)	73,6	73,2	73,6
— Työttömyysaste 15-74-v. (%)	7,2	7,4	7,2
— Ulkomailla syntyneiden työllisyysaste (%)	67,7	67,5	67,7
Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita			
— Fossiilivapaan energian osuus kokonaiskulutuksesta (%)	70,2	72	74

Sukupuolten tasa-arvo

Alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmässä otetaan huomioon eri väestöryhmien tarpeet alueiden kehittämisen kokonaisuudessa. Sukupuolten tasa-arvon toteuttamisen varmistamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota sukupuolten osallistumisen turvaamiseksi suunnittelujärjestelmään kuuluvien toimielinten toimintaan. Alueiden hyvinvoinnin kannalta sukupuolten tasa-arvon edistäminen on myös alueen kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen liittyvä kysymys, joka liittyy niin tasapainoisen väestörakenteen kuin työpaikkojen, yritystoiminnan, palvelujen ja alueen vetovoimaisuuden säilymiseen.

Maahanmuuttajanaiset nostetaan kotoutumis- ja työllisyystoimien erityiseksi kohderyhmäksi vahvistamaan heidän osallisuuttaan työelämässä ja muussa yhteiskunnassa.

Työelämän tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistetään mm. työllisyyden ja yrittäjyyden toimenpiteiden avulla. Työvoimapalveluiden uudistusten jatkamisella tuetaan työllistymistä. Tehokkailla työvoima- ja yrityspalveluilla rohkaitaan osaamisen uudistamiseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen, mikä on olennaisen tärkeää erityisesti rakennemuutos-tilanteissa.

Eräitä tunnuslukuja sukupuolen mukaan

	2022 Naiset	2022 Miehet	2023 Naiset	2023 Miehet
Työttömät työnhakijat (%)	46	54	42	58
Työvoimakoulutuksen aloittaneet (%)	50	50	51	49
Työvoimapalveluissa aloittaneet				
— kotoutumiskoulutus (%)	66	34	68	32
— palkkatuettu työ (%)	45	55	44	56
— starttiraha (%)	53	47	55	45
Omaehtoisen opiskelun aloittaneet (%)	62	38	62	38

Uuden ohjelmakauden EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 sukupuolten tasa-arvo on huomioitu läpileikkaavana periaatteena. Sen lisäksi, että tasa-arvoa edistetään kaikissa hankkeissa, voidaan rahoittaa myös hankkeita, joiden pääasiallisena tavoitteena on sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Hankkeiden tulee noudattaa EU:n perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia ja periaatteita ml. sukupuolten tasa-arvo. Kaikissa jäsenmaissa pitää lisäksi seurata tasa-arvoa edistävien hankkeiden rahoitusosuutta yhtenevän luokittelujärjestelmän mukaisesti.

Kestävä kehitys

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua ja kehitystä sekä globaaleja kestävä kehityksen tavoitteita (Agenda 2030). Ministeriö on raportoinut vastuullisuusraportissaan em. SDG-tavoitteista seuraavat: uusiutuva energia (SDG7), ihmisarvoinen työ ja kestävä kasvu (SDG8), innovaatiot ja kestävä teollistuminen (SDG9) sekä ilmastomuutoksen torjunta (SDG13).

Johdonmukainen energia- ja ilmastostrategia ja -politiikka ovat keskeinen osa kestäväää kehitystä. Päästöttömillä ja vähäpäästöisillä investoinneilla rakennetaan pohjaa hiilineutraalille yhteiskunnalle. Ministeriö myös tukee ympäristöä ja hyvinvointia palvelevia innovaatioita sekä edistää uusia ja kansainvälisesti kiinnostavia kestävän kehityksen kiertotalous- ja vähähiilisyysratkaisuja. Pitkällä aikavälillä vähähiiliset ratkaisut edistävät myös kestäväää talouskasvua ja kestäväää työllisyyttä.

Sosiaalinen ja alueellinen oikeudenmukaisuus otetaan huomioon politiikan toteutuksessa. Ministeriö suojaa osaavaa työvoimaa muuttuvilla työmarkkinoilla, edistää työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä, ehkäisee rekrytointisyrjintää sekä vahvistaa harmaan talouden torjuntaa.

EU:n alue- ja rakennepoliitiikan Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 ohjelmakaudella 30 % Suomen EAKR-rahoituksesta kohdistuu EU:n toimintapoliittiseen tavoitteeseen Vihreämpi ja vähähiilisempi Eurooppa. Lisäksi EAKR-toimenpiteiden rahoituksesta 35 % tulee kohdistua ilmastotoimenpiteisiin, mikä on siten viisi prosenttiyksikköä EU:n minimitasoa kunnianhimoisempi tavoite. Tämän lisäksi kaikki oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) rahoitettavat hankkeet katsotaan komission linjauksen mukaisesti täysimääräisesti ilmastotoimenpiteiksi.

Vuonna 2025 energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon käytetään 14,1 milj. euroa energiatukivaltuutta. Uusiutuvan energian tuotantotukeen arvioidaan käytettävän noin 291 milj. euroa.

Budjettilakiesitykset
Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset

esityksen nimi	taloudellinen vaikutus (momentti)
Hallituksen esitys aikuistumisen tuen ylärajan alentamisesta 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen	32.50.30

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
32.01	Hallinto		
	— lainojen hyväksymisvaltuus (turvavarastolainat)	8,400	8,400
	— myöntämisvaltuus	0,034	0,034
32.01.41	<i>Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)</i>		
	— rahoitusvaltuus	11,000	35,500
32.20.40	<i>Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)</i>		
	— rahoitusvaltuus	469,296	531,523
32.20.41	<i>Energiatuki (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	68,600	14,100
32.20.42	<i>Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	-	140,000
32.20.47	<i>Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	10,000	1,660
32.20.83	<i>Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	156,823	156,823

		2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
32.30.64	<i>EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	379,462	376,463
32.40.82	<i>Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	1 000,000	1 000,000

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2023—2025

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025	
					1000 €	%
01.	Hallinto	990 430	1 003 459	754 024	-249 435	-25
01.	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	39 247	40 599	36 938	-3 661	-9
02.	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	217 678	220 398	240 601	20 203	9
(03.)	Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	290 426	287 447	—	-287 447	-100
04.	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 400	33 578	37 558	3 980	12
05.	Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	104 498	99 326	96 150	-3 176	-3
06.	Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 846	20 309	20 471	162	1
07.	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	9 836	14 661	15 729	1 068	7
08.	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	23 301	23 534	23 189	-345	-1
09.	Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 087	10 460	12 965	2 505	24
10.	Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	43 500	25 200	9 332	-15 868	-63
20.	Siviilipalvelus (arviomääräraha)	5 621	6 139	4 439	-1 700	-28
(28.)	Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)	—	—	21 900	21 900	0
29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnäisäveromenot (arviomääräraha)	63 071	62 072	51 072	-11 000	-18
40.	Valtionavustus kestävästä kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille (siirtomääräraha 3 v)	4 421	3 183	2 253	-930	-29
41.	Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)	6 529	16 020	37 150	21 130	132

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 € %	
49.	Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	97 020	118 055	122 248	4 193	4
(50.)	Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)	1 472	—	—	—	0
51.	Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha)	2 477	2 572	1 550	-1 022	-40
53.	Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	400	400	400	—	0
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	18 590	19 456	20 029	573	3
95.	Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)	10	50	50	—	0
20.	Uudistuminen ja vähähiilisyys	813 225	1 629 573	1 556 516	-73 057	-4
20.	Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 400	3 400	3 900	500	15
40.	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	326 283	543 673	520 110	-23 563	-4
41.	Energiatuki (arviomääräraha)	66 340	449 637	364 061	-85 576	-19
42.	Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
43.	Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)	117 706	150 000	150 000	—	0
46.	Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)	11 189	25 500	15 050	-10 450	-41
47.	Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)	21 500	0	2 000	2 000	0
48.	Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)	75 332	309 131	291 115	-18 016	-6
49.	InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus (arviomääräraha)	—	—	14 100	14 100	0
50.	EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus tutkimus- ja kehittämistoimintaan (siirtomääräraha 3 v)	—	552	50 000	49 448	8958
83.	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)	166 851	143 680	146 180	2 500	2
(87.)	Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)	3 625	4 000	—	-4 000	-100

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 € %	
(88.)	Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
(89.)	Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	20 000	—	—	—	0
30.	Työllisyys ja yrittäjyys	802 477	998 052	689 191	-308 861	-31
(32.)	Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)	—	5 847	—	-5 847	-100
(33.)	Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)	20 585	—	—	—	0
(35.)	Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutoskulujen kattamiseen (kiinteä määräraha)	—	34 000	—	-34 000	-100
38.	Ansioturvaan liittyvien työttömyysturvatehtävien ja ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitaminen Ahvenanmaan maakunnassa (siirtomääräraha 2 v)	—	—	30	30	0
40.	Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	11 921	10 807	19 832	9 025	84
(41.)	Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 3 v)	10 000	5 000	—	-5 000	-100
42.	Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	12 107	10 200	5 300	-4 900	-48
44.	Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	6 300	6 300	5 300	-1 000	-16
(51.)	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	217 670	183 971	—	-183 971	-100
52.	Palkkaturva (arviomääräraha)	36 013	33 460	33 460	—	0
(55.)	Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)	1 067	58 500	—	-58 500	-100
64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	470 426	643 967	619 269	-24 698	-4
(87.)	Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)	7 000	—	—	—	0
95.	Vaikuttavuusinvestointien tuotomaksu (arviomääräraha)	9 388	6 000	6 000	—	0
40.	Yritysten erityisrahoitus	514 151	211 656	187 099	-24 557	-12
42.	Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)	1 150	900	800	-100	-11
(43.)	Yritysten kustannustuki (siirtomääräraha 2 v)	—	500	—	-500	-100

		v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025 1000 € %	
45.	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset Ukrainaan myönnettyistä vientita- kuista (arviomääräraha)	—	—	25 000	25 000	0
(46.)	Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (arviomääräraha)	490	2 090	—	-2 090	-100
47.	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	22 692	65 436	47 769	-17 667	-27
48.	Korko- ja muu tuki julkisesti tue- tuille vienti- ja alusluotoille (arvi- omääräraha)	78 608	142 700	112 500	-30 200	-21
(49.)	Takautuvasti maksettava sähkö- hyvitys (arviomääräraha)	288 000	—	—	—	0
60.	Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)	13 133	20	1 020	1 000	5000
82.	Lainat Finnvera Oyj:n varainhan- kintaan (arviomääräraha)	0	10	10	—	0
(89.)	Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle (siirtomää- räraha 3 v)	110 000	—	—	—	0
(95.)	Tuotonvaihtosopimus- ja suojaus- menot (arviomääräraha)	77	—	—	—	0
50.	Kotoutuminen ja kansainväli- nen osaaminen	182 831	389 101	503 091	113 990	29
03.	Kotoutumisen ja työvoiman maa- hanmuuton edistäminen (siirto- määräraha 2 v)	7 241	4 851	2 559	-2 292	-47
30.	Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)	175 590	384 250	500 532	116 282	30
Yhteensä		3 303 114	4 231 841	3 689 921	-541 920	-13
Henkilötyövuosien kokonaismää- rä		10 854	10 322	5 823		

01. Hallinto

Valtuus

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastointilainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 5 %. Uusia turvavarastolainoja saa hyväksyä vuonna 2025 enintään 8 400 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastoavustuksia saa myöntää vuonna 2025 enintään 34 000 euroa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö toteuttaa yhdessä hallinnonalan yksiköiden kanssa toimenpiteitä, joilla tuetaan talouskasvua, jonka tulee olla sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä. Talouskasvun perustana on menestyvä yritystoiminta, joka innovoi, työllistää ja luo hyvinvointia Suomeen. Hallinnonalan toimijoiden tavoit-

teenä on rakentaa toimintaympäristö, jolla luodaan toimintaedellytyksiä kansainvälisen kilpailukyvyyn ja talouden kestäväen kasvun vahvistumiselle.

Suomen taloudellisen menestyksen ja suomalaisyritysten kasvuedellytysten kannalta on keskeistä huolehtia siitä, että yritysten säädösympäristö on toimiva ja kilpailukykyinen. Hallinnonalalla toteutetaan kokonaisvaltaisesti toimenpiteitä, joilla Suomi kehittyy houkuttelevaksi ja kilpailukykyiseksi maaksi tehdä työtä ja yrittää. Yritysten kasvuedellytyksiä vahvistetaan purkamalla niitä rajoittavaa tai hidastavaa sääntelyä. Talouden kilpailullisuutta kasvatetaan ja markkinaehtoisen liiketoiminnan harjoittamisen edellytyksiä parannetaan.

Yrityksiä kannustetaan uudistumaan ja kasvattamaan puhdasta siirtymää tukevaa kansainvälistä liiketoimintaa uuden osaamisen, teknologian ja monialaisen yhteistyön avulla sekä hyödyntäen uusia arvionluonnon lähteitä ja digitalisaatiota. Yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja muiden TKI-toimijoiden yhteistyötä vahvistetaan kansainvälisesti kilpailukykyisten ekosysteemien kasvattamiseksi strategisesti merkittäville kasvualoilla. Yhteistyöllä kasvatetaan osaamista ja edellytyksiä markkinoita muuttavien innovaatioiden kehittymiselle ja vahvistetaan tutkimustulosten laajaa hyödyntämistä. Oleellista on kyetä tekemään kansallisia valintoja teemoista ja aiheista, joihin kansallisten innovaatio-, teollisuus- ja elinkeinopolitiikkojen voimavaroja strategisesti kohdennetaan.

Suomalaisten yritysten menestymistä globaaleilla markkinoilla tuetaan auttamalla yrityksiä tunnistamaan kansainvälisiä liiketoimintamahdollisuuksia, pääsemään osaksi globaaleja arvoverkostoja ja ekosysteemejä sekä rakentamaan kansainvälisiä kumppanuuksia. Tavoitteena on kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten määrän kasvu sekä teollisten työpaikkojen säilyminen Suomessa. Talouden ja viennin kivijalkaa vahvistetaan toteuttamalla toimia, joilla muun muassa merkittävästi lisätään kasvavien keskisuurten yritysten määrää vuosikymmenen loppuun mennessä.

Innovaatiot ja toimiva aineettoman omaisuuden suojajärjestelmä ovat keskeisiä suomalaisyritysten kasvun ja kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta. Toimiva ja kilpailukykyinen aineettomien oikeuksien järjestelmä varmistaa yritysten innovaatioiden ja muun aineettoman omaisuuden suojan ja hyödyntämisen sekä oikeuksien tehokkaan täytäntöönpanon Suomessa ja kansainvälisesti.

Toimivat työmarkkinat ja ajanmukainen — työnantajien, työntekijöiden ja yritysten tarpeet huomioon ottava — työlainsäädäntö, osaava työvoima sekä hyvä työelämän laatu ovat yritysten kilpailuetuja. Yritysten tasapuolisista kilpailuedellytyksistä huolehditaan mm. työlainsäädännön keinoin. Paikallisen sopimisen edellytyksiä parantamalla sekä yritysten toimintaedellytyksiä ja kasvuhakkuutta edistämällä helpotetaan tavoitetta nostaa työllisyysastetta. Työnantajien hallinnollista taakkaa pyritään keventämään lupa- ja ilmoitusmenettelyjä karsimalla.

Kansallisen huoltovarmuuden strateginen tavoite on turvata kriittisten infrastruktuurien, tuotannon ja palveluiden toimivuus siten, että ne kykenevät täyttämään väestön, talouselämän ja maanpuolustuksen välttämättömät perustarpeet kaikissa olosuhteissa.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat tavoitteet vuodelle 2025:

Henkilötyövuodet ja kokonaistyötyytyväisyys

	Henkilötyövuodet			Kokonaistyötyytyväisyys (1—5)		
	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Työ- ja elinkeinoministeriö	437	435	431	3,6	> 3,6	> 3,6
ELY-keskukset	3 453	3 200	3 200	3,9	> 3,7	> 3,7
Työ- ja elinkeinotoimistot	4 761	4 500	-	3,6	> 3,5	-
Geologian tutkimuskeskus	453	445	450	3,8	3,85	3,85

	Henkilötyövuodet			Kokonaistyötyytyväisyys (1—5)		
	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Business Finland ¹⁾	717	695	678	3,5	3,5	3,7
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	231	230	225	> 3,8	> 3,8	> 3,8
Patentti- ja rekisterihallitus	423	439	443	4,1	4,0	4,0
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	279	278	270	3,7	3,9	> 3,5
Energiavirasto	100	100	126	4,0	> 4,0	> 4,0
	10 854	10 322	5 823	3,7	> 3,7	> 3,7

¹⁾ Luvut sisältävät Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin ja Business Finland Oy:n henkilötyövuodet.

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 36 938 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n sisäasioiden rahastoon kuuluvasta Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) rahoitettavista hankkeista aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Määrärahasta on varattu

- 1) 50 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 50 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)
- 3) 66 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1)
- 4) 40 000 euroa tukiviranomaisroolin voimavaroihin (REPowerEU)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta sekä alueiden kehittämisestä. Ministeriö johtaa ja ohjaa kasvu- sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaa, kuluttaja- ja kilpailupolitiikkaa, alue-, energia- ja ilmasto-
politiikkaa sekä työelämän kehittämistä, työperäistä maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotoutumista.

Momentin määrärahasta 206 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia kokonaisuuksia.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	2025
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	52 151	48 494	47 050
Bruttotulot	10 944	10 475	10 112
Nettomenot	41 207	38 109	36 938

Siirtyvät erät

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	9 632		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 051		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkiston järjestäminen (siirto momentille 23.01.01)	-144
Elinvoimakeskusten valmistelu (siirto momentille 32.01.02)	-200
Energiainfrastruktuuri-investoinnit (RRF pilari1)	-111
Energiamarkkinariitalautakunnan perustaminen	-60
Investoinnit uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)	-200
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF Pilari3)	-2 353
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3) (siirto momentille 32.01.02)	-400
Kotoutumiseen liittyvät valtionavustustehtävät (1 htv) (siirto momentilta 32.01.02)	70
Maahanmuuton digitaalinen infrastruktuuri (RRF pilari3)	-70
Ministereiden, heidän valtiosuhteidensa ja erityisavustajiensa suhteiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02) (HO 2023)	-2
Suomen jäsenyyden IAEA:n hallintoneuvostossa 2021-2024 (siirto momentilta 24.01.01)	79
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF pilari1)	-55
TE-palvelu -uudistus, valtiolla siirtyvät tehtävät (siirto momentilta 32.01.03)	650
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	750
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidintalteenotto ja hyödyntäminen (RRF pilari1)	-420
Palkkausten tarkistukset	115
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-1 331
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	1 031
Tasomuutos	-1 010
Yhteensä	-3 661

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	36 938 000
2024 II lisätalousarvio	3 412 000
2024 talousarvio	40 599 000
2023 tilinpäätös	39 247 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 240 601 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) euroneuvontakeskuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) porotilalain, luontaiselinkeinolain, kolttalain ja maatilalakia edeltävän lainsäädännön mukaisesti valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitomenojen maksamiseen
- 3) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) yrityspalvelutietojärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

Määrärahasta on varattu 2 750 000 euroa lupamenettelyjen ja viranomaisuudistusten voimavaroihin (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. ELY-keskukset edistävät yrittäjyyttä, työmarkkinoiden toimintaa, osaamista ja kulttuuria, maaseudun elinvoimaisuutta, joukkoliikennettä ja sen kehittämistä sekä liikennejärjestelmän toimivuutta ja liikenteen turvallisuutta, hyvää ympäristöä sekä luonnon ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä alueilla sekä työvoiman maahanmuuttoa alueilla. ELY-keskuksia on 15 ja ne toimivat kiinteässä yhteistyössä maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Lisäksi ELY-keskuksilla on valtakunnallinen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto (KEHA-keskus). TE24- ja KOTO24 -uudistusten myötä KEHA-keskuksen vastuulla ovat muun muassa työvoima- ja kotoutumistehtävien valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja neuvontapalvelujen tuottaminen, tiedolla johtamisen tukipalvelut, työttömyysturvaan ja palkkaturvaan liittyviä tehtäviä sekä osaajien maahanmuuton edistäminen osana ns. Work in Finland -toimintoa.

Momentin määrärahasta 2 750 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta lupamenettelyjen voimavaroihin.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen ohjaavat ministeriöt (sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö) asettavat alustavasti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Asiakaspalvelutyytyväisyys (1—5)	4,3	> 4,2	> 4,2
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (1—5)	4,0	-	> 4,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	256 996	251 048	271 601
Bruttotulot	38 474	31 000	31 000
Nettomenot	218 522	220 048	240 601
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	36 932		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	35 280		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	9 802	9 000	9 400
— muut tuotot	-72	-	-

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Tuotot yhteensä	9 730	9 000	9 400
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	8 467	6 500	6 600
— osuus yhteiskustannuksista	3 333	2 500	2 800
Kustannukset yhteensä	11 800	9 000	9 400
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 070	-	-
Kustannusvastaavuus, %	82	100	100

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	4 751	7 000	7 000
— EU:lta saatava rahoitus	1 817	-	-
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	39	-	-
— yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	1 405	3 000	2 000
Tuotot yhteensä	8 012	10 000	9 000
Hankkeiden kokonaiskustannukset	9 515	11 000	10 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-1 503	-1 000	-1 000
Omarahoitusosuus, %	19	9	10

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kautta ohjautuu rahoitusta seuraavilta talousarvion momenteilta: 30.10.51, 30.40.20, 21, 22, 31, 40, 51 ja 62, 31.10.31, 31.20.20 ja 55, 32.01.20 ja 51, 32.20.41, 32.30.42, 51, 52 ja 64, 32.50.30, 33.20.31, 50 ja 52, 35.01.65, 35.10.20, 21, 22, 61 ja 63 sekä 35.20.64.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CAP-suunnitelmien katselmointi	400
Elinvoimakeskusuudistuksen valmistelu (siirto momentilta 32.01.01)	200
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-1 100
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3) (siirto momentilta 32.01.01)	200
Jätelain rekisterisääntelyn muutokset ja SUP-direktiivin toimeenpano (siirto momentille 35.01.01)	-35
Kotoutumiseen liittyvät valtionavustustehtävät (siirto momentille 32.01.01)	-70
Kotoutumislain kokonaisuudistus (siirto momentilta 32.50.03)	1 600
Kuntakokeilujen asiakastuki (siirto momentille 32.01.03)	-210
Laadunvalvontakäynnit	2 200
Oikeudellisen tuen tehtävät (siirto momentille 32.01.03)	-195
Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus (HO 2023) (siirto momentille 32.50.03)	-300
SDG- järjestelmän ylläpito	650
Siviilipalvelus	-210

TE-palvelu -uudistuksen muutuskustannukset	2 990
TE-palvelu-uudistuksen muutuskustannukset (siirto momentille 32.01.03)	-400
TE-palvelu -uudistus, kuntiin siirtyvät tehtävät (siirto momentille 28.90.30)	-11 330
TE-palvelu-uudistus, valtiolla siirtyvät tehtävät (siirto momentilta 32.01.03)	33 210
TE-palvelu-uudistus, valtiolle jäävät tehtävät (siirto momentilta 28.90.30)	4 450
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	2 000
Valtakunnallinen helpline (siirto momentille 32.01.03)	-121
Ympäristösopimukseen (CAP27) liittyvät sopimuskäsittelyt	-2 000
Palkkausten tarkistukset	699
Toimintameno- ja lisätoimet (Lisätoimet 2024)	-10 779
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-1 646
Yhteensä	20 203

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	240 601 000
2024 II lisätalousarvio	2 160 000
2024 talousarvio	220 398 000
2023 tilinpäätös	217 678 000

(03.) Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuntakokeilujen asiakastuki (siirto momentilta 32.01.02)	210
Kuntakokeilujen jatko (siirto momentille 32.30.51)	-2 133
Oikeudellisen tuen tehtävät (siirto momentille 32.01.02)	195
TEPA-hankkeen muutuskustannukset	-3 787
TE-palvelu -uudistus, kuntiin siirtyvät tehtävät (siirto momentille 28.90.30)	-246 053
TE-palvelu-uudistus, työnvälitystilasto (siirto momentille 32.01.01)	-650
TE-palvelu -uudistus, valtiolla siirtyvät tehtävät (siirto momentille 26.40.01)	-4 390
TE-palvelu -uudistus, valtiolla siirtyvät tehtävät (siirto momentille 32.01.02)	-33 210
TEPA muutuskustannukset, oik, tuki (siirto momentille 32.01.02)	400
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	1 000
Valtakunnallinen Helpline (siirto momentilta 32.01.02)	121
Palkkausten tarkistukset	850
Yhteensä	-287 447

2024 II lisätalousarvio	-4 410 000
2024 talousarvio	287 447 000
2023 tilinpäätös	290 426 000

04. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 37 558 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) tutkimustoimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen

- 2) tutkimustoimintaan liittyvien rahoitusosuuksien ja yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n rakennerahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) yhteisprofessoreista aiheutuvien menojen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) tehtävänä on tuottaa, koota ja hyödyntää geotieteellistä tietoa, joka edistää maankamaran luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Tutkimuskeskusta kehitetään geotiedon tuottajana, kokoajana ja hyödyntämisen edistäjänä sekä eurooppalaisena geotieteellisen tutkimuksen huipputaajana.

GTK tuottaa tieteellisiä tuloksia ja innovaatioita vauhdittamaan siirtymää kestävään, hiilineutraaliin maailmaan sekä syventää tutkimuslaitosten, yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamiseen.

Määrärahasta käytetään arviolta 11 500 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan, josta 5 000 000 euroa kohdennetaan GTK:n uuden kohteeseen kolmivuotisen T&I -infrainvestoinnin käynnistämiseen.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Geologian tutkimuskeskukselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus			
	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Tulosalueen osuus ydin- toiminnasta (v. 2023-2024 % ja v. 2025 htv)¹⁾			
— tiede ja innovaatiot	31,6 %	35 %	79 htv
— geotieto	28,5 %	25 %	80 htv
— asiakasratkaisut	17,0 %	20 %	29 htv
— muu ydintoiminta	22,9 %	20 %	78 htv
Yhteisrahoitteinen toiminta			
— osuus ydintoiminnan htv-kertymästä	23,5 %	23,2 %	74 htv

¹⁾ Seuranta muutetaan %-jakaumasta tulosalueiden prosessien seurantaan HTV:nä v. 2025 alkaen, minkä vuoksi tavoitetasot vuosille 2025–2027 tarkennetaan vuoden 2024 aikana kertyneen tiedon perusteella. Laskentatavan muutoksen vuoksi luvut eivät ole vertailtavissa aiempiin vuosiin.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	54 257	51 078	56 508
Bruttotulot	20 686	17 500	18 950
Nettomenot	33 571	33 578	37 558
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 789		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 613		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	12 312	10 000	10 500
— muut tuotot	49	-	-
Tuotot yhteensä	12 361	10 000	10 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	4 877	5 000	5 400
— osuus yhteiskustannuksista	4 430	4 259	4 300
Kustannukset yhteensä	9 307	9 259	9 700
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	3 054	741	800
Kustannusvastaavuus, %	133	108	108

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023	2024	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	3 408	3 000	3 000
— EU:lta saatava rahoitus	2 750	1 500	2 500
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 450	1 000	1 000
Tuotot yhteensä	7 608	5 500	6 500
Hankkeiden kokonaiskustannukset	12 825	11 000	13 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-5 217	-5 500	-6 500
Omarahoitusosuus, %	40,7	50,0	50,0

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentille 32.20.50)	-610
GTK Mintec T&K -infra	5 000
Tutkimuslaitosten post doc –ohjelma	450
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	750
Palkkausten tarkistukset	84
Toimintameno- ja tulovaroitus (Lisätoimet 2024)	-1 350
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-344
Yhteensä	3 980

2025 talousarvio	37 558 000
2024 II lisätalousarvio	-201 000
2024 talousarvio	33 578 000
2023 tilinpäätös	32 400 000

05. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 96 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 1 000 000 euroa Business Finland -yhtiön toiminnasta aiheutuvien sanktioluonteisten menojen, vahingonkorvausten, oikeudenkäyntikulujen, viivästyskorkojen, kurssitappioiden ja muiden näihin rinnastettavien menojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan suorittaa myös ennakkomaksuja Business Finland -yhtiölle siltä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille ostettavien palvelujen osalta.

Määrärahasta on varattu

- 1) 134 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1)
- 2) 200 000 euroa keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen (RRF pilari1)
- 3) 200 000 euroa veturihankkeisiin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Business Finland -kokonaisuus muodostuu Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä.

Business Finland edistää elinkeinojen kestäväää kehittymistä teknologian, innovaatioiden ja kasvurahoituksen keinoin. Tämä uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa ja tuottavuutta, lisää vientiä ja yritysten kansainvälistymistä, parantaa työelämän laatua sekä luo näin työllisyyttä ja hyvinvointia. Tulokset saavutetaan asiakkaiden tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla sekä kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisellä, joihin Business Finland kannustaa rahoituksellaan, ohjelmatoiminnallaan sekä kansainvälistymis- ja muilla neuvontapalveluilla hyödyntäen myös kansainvälisiä kumppanuuksia. Business Finland edistää toiminnallaan Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia sekä Suomeen suuntautuvaa ulkomaista matkailua. Business Finland edistää kansainvälisten osaajien sijoittumista Suomeen ja asiantuntemuksen hyödyntämistä yritysten kasvussa, kansainvälistymisessä ja uudistumisessa sekä investointien kasvussa.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa asiakkaita ovat yritykset sekä tutkimus- ja julkiset organisaatiot. Kansainvälistymispalveluja Suomessa ja ulkomailla suunnataan erityisesti pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksien vahvistamiseen ja toimintaedellytysten kehittämiseen. Yhteistyö ulkoasiainhallinnon edustustojen kanssa vahvistaa Team Finland -verkoston palvelukykyä maailmalla.

Ulkomaisten investointien ja pääomien hankinnassa kohteena ovat erityisesti osaamisintensiiviset alat, korkean lisäarvon tuotanto sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioinvestoinnit. Matkailun edistämisessä vahvistetaan ja kehitetään Suomen matkailumaakuvaa, matkailupalvelujen vientiä ja kysyntää yhdessä matkailualojen ja muiden toimijoiden kanssa sekä tuetaan matkailuyritysten kansainvälistymistä.

Momentin määrärahasta 534 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimenpiteiden toimeenpanon rahoitusta.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Business Finlandille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Business Finlandin asiakkaiden lukumäärä/yhteenlasketut toimintame- not (asiakasta / milj. euroa)	58	> 60	> 60
Business Finlandin asiakkaiden suositteluhaluukkuus (-100—100)	68	> 62	> 62

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Innovaatiotoiminnan edistäminen, kansainvälistymispalvelut, hanke- ja ohjelmatoiminta sekä Suo- meen suuntautuvien ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten edistäminen, Talent/Work in Fin- land -toiminta			88 816 000
RRF-toiminta			534 000
Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen			7 800 000
Yhteensä			96 150 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	106 924	99 826	96 350
Bruttotulot	1 786	500	200
Nettomenot	105 138	99 326	96 150
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	43 075		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	42 435		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avainalojen vauhdittaminen (RRF pilari3)	-50
BF Oy:n palkkausten tarkistukset	179
Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurit (RRF pilari3)	-50
Innovatiiviset kasvuyritykset (RRF pilari3)	-50
Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (RRF pilari1)	-100
Matkailun edistämisen rahoituksen vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-2 000
Mikroelektroniikan arvoketju (RRF pilari2)	-50
T&K-rahoituksen kasvun edellyttämä lisäys	3 400
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	1 500
Veturihankkeet (RRF pilari3)	-100
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF pilari1)	-201
Palkkausten tarkistukset	49
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-4 684
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-1 019
Yhteensä	-3 176

Määräraha on osittain kehityksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	96 150 000
2024 II lisätalousarvio	-401 000
2024 talousarvio	99 326 000
2023 tilinpäätös	104 498 000

06. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 471 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kuluttajaneuvontaa koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annetussa asetuksessa (29.11.2019/1100) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kulujen korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Selvitysosa: Kilpailu- ja kuluttajavirasto luo edellytyksiä talouskasvulle edistämällä markkinoiden toimivuutta. Hyvin toimivat markkinat kiihdyttävät tuottavuutta ja innovointia muodostaen edellytyksen menestyvälle kotimaiselle yritystoiminnalle ja kuluttajien hyvinvoinnille. Kuluttajien luottamus toimintaympäristöön ja toimijoihin markkinoilla vahvistaa yksityistä kysyntää.

Virasto ehkäisee kotimarkkinoiden liiallista keskittymistä yrityskauppavalvonnalla ja puuttuu jälkikäteen kartelleihin ja muihin kuluttajille haitallisiin kilpailunrajoituksiin. Kuluttajavastuualueen ylijohtaja toimii kuluttaja-asiamiehenä. Kuluttajansuojalla edistetään kuluttajien tietoisia valintoja sekä torjutaan harhaanjohtavia ja sopimattomia menettelyjä. Virasto hoitaa myös kuluttajaneuvonnan tehtäviä ja vaikuttaa yleisesti kilpailun toimivuuteen ja kuluttajien aseman turvaamiseen.

Virasto tuottaa selvityksiä ja laskelmia eri sääntelyvaihtoehdoista ja vaihtoehtojen vaikutuksista markkinoiden toimivuuteen ja kuluttajiin. Tämä vaikutusarviointityö tukee valtionhallinnon yhteistä tavoitetta vahvistaa julkisen sektorin tietopohjaista päätöksentekoa.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Kilpailu- ja kuluttajavirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Kilpailu- ja kuluttajavirasto tuottaa yhteiskunnallista lisäarvoa kansantaloudelle ja kuluttajille			
— Sidosryhmien arvio (1—5)	4,1	> 4,0	> 4,0
Kilpailu- ja kuluttajaviraston henkilöstön asiantuntijuus on vahvaa			
— Sidosryhmien arvio (1—5)	4,1	> 4,0	> 4,0

Henkilötyövuosien arvioitu jakautuminen toimialoittain

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Markkinoiden toimivuuden edistäminen	32,7	34,5	30,0
Kilpailuvalvonta	79,4	77,0	77,0
Kuluttaja-asiamiehen valvonta ja muu kuluttajansuoja	48,7	50,5	49,0
Kuluttajaneuvonta	50,2	50,0	50,0

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Digi- ja hallintopalvelut	20,4	18,0	19,0
Yhteensä	231,4	230,0	225,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	20 971	20 709	20 871
Bruttotulot	550	400	400
Nettomenot	20 421	20 309	20 471
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 529		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	954		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	100
Palkkausten tarkistukset	62
Yhteensä	162

2025 talousarvio	20 471 000
2024 talousarvio	20 309 000
2023 tilinpäätös	19 846 000

07. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 729 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin.

Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenettelyistä johtuen tulot pääsääntöisesti maksuperusteisena.

Selvitysosa: Teollisoikeuksien ja yritys- ja yhteisötoiminnan asiantuntijaorganisaationa Patenti- ja rekisterihallitus (PRH) edistää ja kehittää yrittäjyyttä, innovatiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

Momentilta maksetaan 650 000 euroa säätiövalvonnan ja 80 000 euroa teollisoikeusasiamiesten valvonnan kustannuksia sekä 2 720 000 euroa tilintarkastusvalvonnan kustannuksia. Vastaavan suuruiset valvontamaksut 3 450 000 tuloutuvat momentille 11.19.09.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Patenti- ja rekisterihallitukselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Asiakastyytyväisyys (1—5)	4,0	4,0	4,0

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
<i>Omakustannusarvoon hinnoiteltavat julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	50 126	53 641	54 182
— muut tuotot	964	646	1 095
Tuotot yhteensä	51 090	54 287	55 277
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	47 226	50 215	52 492
— osuus yhteiskustannuksista	13 812	14 229	17 913
Kustannukset yhteensä	61 038	64 444	70 405
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-9 948	-10 157	-15 128
Kustannusvastaavuus, %	84	84	79

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	62 269	70 694	71 041
Bruttotulot	51 234	55 475	55 312
Nettomenot	11 035	15 219	15 729
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 772		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	11 573		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvokkaat tietoaineistot -direktiivin täytäntöönpano	500
Säätiörekisterin uudistaminen	400
Tietopalvelujärjestelmä Virren uudistaminen	1 500
Tilintarkastusvalvonta	460
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	1 000
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2024)	-2 297
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-495
Yhteensä	1 068

2025 talousarvio	15 729 000
2024 II lisätalousarvio	-415 000
2024 talousarvio	14 661 000
2023 tilinpäätös	9 836 000

08. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 189 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon kemikaalituoterekisterin ja akkreditointipalvelujen maksut, Euroopan kemikaaliviraston komission asetuksen (EY) N:o 340/2008 perusteella maksamat palkkiot, erillisenä palveluna tehtävien kasvinsuojeluaineiden ja biosidien arviointien korvaukset sekä yhteishankkeista muilta osapuolilta saatava rahoitus.

Selvitysosa: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta keskeisillä toimialoilla toimiva lupa- ja valvontaviranomainen. Tukesin tehtävänä on valvoa ja edistää palveluiden, teollisen toiminnan ja tuotteiden turvallisuutta ja luotettavuutta. Tukes edistää mineraalivarojen hallintaa ja toimii kansallisena akkreditointielimenä. Tavoitteena on toimijoiden vastuullisuuden ja riskienhallinnan parantaminen turvallisuuden edistämiseksi ja henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi, kemikaalien terveys- ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistamiseksi. Toiminta kohdistuu riski- ja tietoperusteisesti markkinoilla oleviin tuotteisiin, kemikaaleihin, tuotantolaitoksiin, laitteistoihin, palveluihin sekä yritysten ja kuluttajien toimintatapoihin.

Työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö pelastustoimen laitteiden valvonnan osalta sekä maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö kemikaalien tuotevalvonnan osalta asettavat alustavasti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2023 toteuma	2024 tavoite	2025 tavoite
— Asiakas- ja sidosryhmäytyytyväisyys (1—5)	3,9	> 4,0	> 3,5
— Yrityksen itsearvio tehdyistä turvallisuutta edistävästä muutoksista (joka toinen vuosi toteutettava kysely)	67	> 71	> 65

Osa maksullisen toiminnan tuloista on budjetoitu momentille 12.32.20.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2023 toteuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 tavoite
<i>Omakustannusarvoon hinnoiteltavat julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	7 746	7 700	8 067
Tuotot yhteensä	7 746	7 700	8 067
— tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	3 665	3 500	3 535
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	4 866	4 000	4 067
— osuus yhteiskustannuksista	4 027	3 700	4 000

	2023	2024	
	toteuma	varsinainen talousarvio	2025 tavoite
Kustannukset yhteensä	8 893	7 700	8 067
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-	-	-
Kustannusvastaavuus, %	87	100	100

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023	2024	
	toteuma	varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	32 843	29 184	29 468
Bruttotulot	7 784	5 650	6 279
Nettomenot	25 059	23 534	23 189
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 927		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 169		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

F-kaasuasetuksen ja otsoniasetuksen toimeenpano	280
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	500
Palkkausten tarkistukset	61
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-880
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-306
Yhteensä	-345

2025 talousarvio	23 189 000
2024 II lisätalousarvio	-183 000
2024 talousarvio	23 534 000
2023 tilinpäätös	23 301 000

09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 965 000 euroa.

Määrärahasta on varattu 240 000 euroa julkiseen latausinfrastruktuuriin ja kaasutankkausverkkoon (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Energiavirasto hoitaa energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä, joita ovat energiamarkkinoiden sekä ilmastotavoitteiden toteutumisen valvontaan ja edistämiseen liittyvät virastolle lainsäädännössä asetetut tehtävät. Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja kaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja kaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden osalta viraston vastuulle kuuluvat päästökaupan, uusiutuvan energian sekä energiatehokkuuden valvonta ja edistäminen. Energiavirastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä.

Momentin määrärahasta 240 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavaa ja kohdentuu julkisen latausinfrastruktuurin ja kaasutankkausverkon tukemisen hallinnollisiin resursseihin.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Energiavirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2025:

Toiminnallinen tuloksellisuus	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen			
— Verkkolupien käsittelyaika (pv)	423	< 50	< 50
— Hankelupien käsittelyaika (pv)	25	< 40	< 40
— Päästölupien käsittelyaika (pv)	134	< 50	< 50
Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus			
— Sähkö- ja kaasumarkkinoiden valvonnan ja edistämisen toimintakustannukset sähkön ja kaasun kulutusta kohden (c/kWh)	0,0067	< 0,0060	< 0,0059
Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus			
— Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden (euroa/laitos)	5 831	< 4 000	< 5 000
— Uusiutuvan energian hallinnoinnin toimintakustannukset uusiutuvalla energialla tuotettua energiaa kohden (c/kWh)	0,081	< 0,0015	< 0,0015

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	12 447	13 690	15 515
Bruttotulot	2 087	2 236	2 550
Nettomenot	10 360	11 454	12 965
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 475	1 200	206
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 200	206	186

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)	
Ilmasto- ja energiapolitiikan toimeenpanon vahvistaminen	2 380
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	100
Palkkausten tarkistukset	25
Yhteensä	2 505

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	12 965 000
2024 talousarvio	10 460 000
2023 tilinpäätös	10 087 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 332 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitalisaatiota edistävien tietojärjestelmä uudistusten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen, käyttöönottoon ja kehittämisen aikaiseen ylläpitoon
- 2) digitalisaatiohankkeiden toimeenpanon tukemiseen ja arviointiin
- 3) enintään 50 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen ja vakinaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Määrärahasta on varattu 2 750 000 euroa Luvat ja valvonta -palvelun jatkokehittämiseen ja käytön laajentamiseen sekä RED III direktiivin muutosten ja puhtaan siirtymän edellytysten toteuttamiseen (REPowerEU luvitusta) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu digitalisaatiota edistävien tietojärjestelmä uudistusten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Määrärahalla rahoitetaan keskeisiä digitaalisuutta edistäviä uudistuksia, joita toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tai yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa.

Momentin määrärahasta 2 750 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta Luvat ja valvonta -palvelun jatkokehittämiseen ja RED III direktiivin muutosten toteuttamiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Luvat ja valvonta -palvelu sekä RED III (REPowerEU luvitusta)	2 750 000
Luvat ja valvonta -palvelu	750 000
Yrityksen digitalous -hanke	3 332 000
TE-palvelu-uudistus	2 000 000
Hallinnonalan digitalisaation kehittäminen	500 000
Yhteensä	9 332 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luvat ja valvonta -palvelu	750
Luvat ja valvonta -palvelun jatkokehittäminen ja käytön laajentaminen sekä RED III direktiivin muutosten ja puhtaan siirtymän edellytysten toteuttaminen (REPowerEU luvitusta)	1 250
TE-palvelu -uudistuksen tietojärjestelmäkustannukset	-7 900
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.01)	-750
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.02)	-2 000
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.03)	-1 000
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.04)	-750
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.05)	-1 500
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.06)	-100
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.07)	-1 000
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.08)	-500
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.09)	-100
Uudelleenkohdennus, TE-digihanke (siirto momentille 32.30.51)	-5 000
Yritysten digitalous (RRF pilari2)	-600
Yritysten digitalous -hanke	3 332
Yhteensä	-15 868

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	9 332 000
2024 II lisätalousarvio	1 800 000
2024 talousarvio	25 200 000
2023 tilinpäätös	43 500 000

20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 439 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluslain (1446/2007) mukaisesti:

- 1) siviilipalveluksen toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin lukuun ottamatta palkkauskustannuksia
- 2) Siviilipalveluskeskuksessa työpalvelusta suorittavien siviilipalvelusvelvollisten ylläpidosta ja etuuksista aiheutu-
vien kustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) Siviilipalvelus-
keskus toimii siviilipalvelusta toimeenpanevana viranomaisena. Siviilipalveluskeskus määrää siviilipalvelusvelvolli-
set palvelukseen ja täydennyspalvelukseen, järjestää velvollisten koulutusjaksot sekä valvoo ja huolehtii, että siviili-
palvelustoiminta järjestetään siviilipalveluslain ja -ohjeiden mukaisesti.

Siviilipalvelusaika on 347 vuorokautta, johon kuuluu 28 vuorokauden mittainen koulutusjakso ja loppuajan käsittävä
työpalvelus, jonka suurin osa velvollisista suorittaa palveluspaikoissa ja arviolta noin 40 velvollista Siviilipalvelus-
keskuksessa.

Täydennyspalvelukseen on velvollinen osallistumaan siviilipalvelusvelvollinen, joka on suorittanut asevelvollisuus-
lain (1438/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisen palveluksen ja jonka
hakemus siviilipalvelukseen on hyväksytty mainitun palveluksen suorittamisen jälkeen. Siviilipalveluskeskus järjes-
tää täydennyspalveluskoulutusta viiden vuorokauden mittaisena koulutuksena vuoden kuluessa täydennyspalveluk-
seen hakeutumisesta. Vuoden 2024 aikana täydennyspalvelushakemusten määrä on kasvanut ja tämä on lisännyt kou-
lutustarvetta merkittävästi.

Siviilipalveluksen tunnuslukuja

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Siviilipalvelukseen hakeneet (hlöä)	1 954	2 200	2 200
Peruskoulutusjaksolla koulutetut (hlöä)	1 161	1 200	1 200
Siviilipalveluskeskuksesta täysin palvelleena kotiutuneet (hlöä)	44	40	40
Täydennyspalvelukseen hakeutuneet (hlöä)	1 651	3 500	2 500
— koulutetut (hlöt)	1 418	2 300	1 800

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 2 640 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 1 799 000
euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siviilipalveluskeskuksen toiminta (Lisätoimet 2024)	-500
Täydennyspalveluskeskukseen hakeutuneet	-1 200
Yhteensä	-1 700

2025 talousarvio	4 439 000
2024 II lisätalousarvio	883 000
2024 talousarvio	6 139 000
2023 tilinpäätös	5 620 991

(28.) Toimintamenosäästö (siirtomääräraha 2 v)

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 072 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää momentilta 32.20.40 maksettaviin kulutusmenoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos (TA 2022)	-2 000
TE-palvelu-uudistus, vähenevät alv-menot	-9 000
Yhteensä	-11 000

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	51 072 000
2024 talousarvio	62 072 000
2023 tilinpäätös	63 070 907

40. Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistävillä toimijoilla (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 253 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

1) yrityksille ja muille yhteisöille kestävän kasvun edistämiseen

2) määrärahaa saa käyttää valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti yhteisöille, jotka edistävät kestävää kasvupolitiikkaa ja yritysten kansainvälistymistä (VNA 104/2021 ja 154/2024).

Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustusten myöntämiseen Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti.

Määrärahasta on varattu 160 000 euroa Viexpon vientihankkeiden edistämiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Avustusta voidaan käyttää yritystoiminnan ja yrittäjyyden edistämiseen, yritysten uudistumiseen ja kansainvälistymiseen tähtäävien palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen, standardointitoimintaan, julkisten hankintojen neuvontapalveluiden tuottamiseen, kestävän kuluttajakäyttäytymisen edistämiseen, pohjoismaisen ympäristömerkkijärjestelmän kansallisen tason tehtävien hoitamiseen ja suomalaisen muotoilun edistämiseen niin kotimaassa kuin maailmalla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuluttajaliitto ry:n toiminta	-150
Yrityskummit-toiminta	-80
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	-700
Yhteensä	-930

2025 talousarvio	2 253 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	3 183 000
2023 tilinpäätös	4 421 000

41. Erytisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 37 150 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa uusia rahoituspäätöksiä tehdä enintään 35 500 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

- 1) kvanttitietokoneen hankinnan ja laitteen rakentamisen kustannuksiin
- 2) VTT:n kyberturvallisuuden kehittämisinvestointeihin
- 3) Kvanttinova-Micronova puhdastilaympäristön yhteiskäyttöisten pilotointilaitteiden hankintaan ja käyttöönottoon
- 4) uuden kellon hankkimiseen Suomen ajan varmistamiseksi
- 5) puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukin rakentamiseen.

Määrärahasta ja valtuudesta on varattu 4 500 000 euroa puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan myös ennen vuotta 2025 tehdyistä sitoumuksista aiheutuvia menoja.

Momentin määrärahasta 4 500 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin.

Määrärahasta käytetään arviolta 36 750 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Kvanttitietokone	21 500
Kvanttinova-Micronova pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankinta	10 000
Puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin (REPowerEU T&K)	4 500
Kyberturvallisuuden kehittämisinvestoinnit	750
Uuden kellon hankinta Suomen ajan varmistamiseksi	400
Yhteensä	37 150

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	1 650	350	-	-	2 000
Vuoden 2025 sitoumukset	35 500	-	-	-	35 500
Menot yhteensä	37 150	350	-	-	37 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kvanttikoneen skaalaaminen (siirto momentille 32.01.49)	-3 000
Kvanttinova -pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankinta	5 000
Kvanttisalausta hyödyntävä viestintäverkko (EuroQCI)	-670
Kvanttitietokone	15 000
Maksatusten tarkistukset	500
Puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin (REPowerEU T&K)	4 000
Uuden kellon hankinta Suomen ajan varmistamiseksi	300
Yhteensä	21 130

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	37 150 000
2024 talousarvio	16 020 000
2023 tilinpäätös	6 529 028

49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 122 248 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisavustuksena yhtiölle Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (761/2014) mukaisena rahoituksena Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n strategiseen, muuhun kuin liiketaloudellisilla perusteilla tapahtuvaan toimintaan.

Määrärahasta on varattu 9 980 000 euroa REPowerEU-suunnitelman toteutukseen (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena ja se voidaan maksaa enakkona.

Selvitysosa: Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tehtävänä on riippumattomana tutkimuslaitoksena edistää tutkimuksen ja teknologian laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinoelämässä ja yhteiskunnassa. Yhtiö harjoittaa sovelta-
vaa tutkimusta ja teknologian kehittämistä sekä näihin liittyvää ennakointitoimintaa, toimii kansallisena metrologia-

laitoksena, ylläpitää ja kehittää kansallista metrologiajärjestelmää, mittanormaalijärjestelmää ja kalibrointipalvelua sekä harjoittaa metrologian strategista tutkimusta.

Määrärahaa kohdennetaan Suomen elinkeinorakennetta uudistavien alojen sekä kansainvälisesti merkittävien innovaatioekosysteemien kehittämiseen. VTT:n tavoitteena on ratkaista yhdessä asiakkaiden ja muiden tutkimuskumppanien kanssa aikamme suurimpia yhteiskunnallisia haasteita ja luoda siten kestävää kasvua, työpaikkoja ja hyvinvointia. Näitä haasteita ovat ilmastonmuutos, resurssien riittävyys, yhteiskunnan kokonaisturvallisuus, teollisuuden uudistuminen sekä terveellisen elämän ja hyvinvoinnin edellytykset. Lisäksi määrärahaa käytetään yhteisrahoitteisten EU-projektien kansallisena vastinrahoituksena.

Momentin määrärahasta 9 980 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta REPowerEU-suunnitelman toteutukseen.

Määrärahasta käytetään arviolta 99 048 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Strategisesti erityisen tärkeässä tutkimuksessa valtion tuki on 100 %.

Vaikuttavuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite/arvio	2025 tavoite
— VTT:n merkitys asiakkaiden innovaatiotoiminnassa: uusien tuotteiden, palveluiden, prosessien ja teknologioiden luominen (% asiakkaista saavutti tavoitteensa)	74	75	75
— VTT:n kanssa toteutettu hanke edisti asiakkaiden kytkeytymistä kansainvälisiin verkostoihin (%)	42	45	45
— Yhteistyö VTT:n kanssa edisti asiakkaiden kestävyys- ja vastuullisuustavoitteiden saavuttamista (%)	56	70	70
— Yhteistyö VTT:n kanssa lisäsi asiakkaiden osaamista ja tietopohjaa	93	-	95

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
— Tuottavuus (kokonaistuotot/htv, 1 000 euroa)	132	136	140
— Maksullisen toiminnan tuotot (milj. euroa)	71	76	79

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Yleisavustus perusrahoitukseen	86 941
Arvonlisäveromenot	23 200
REPowerEU-suunnitelman toteutus	9 980
Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) fuusiotutkimuksen koordinaatiotehtävä	250
Yleisavustus jäsenmaksuihin	75
Tutkimuslaitosten post doc-ohjelma	1 870
Yhteensä	122 248

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvonlisäveromenojen lisäys	4 600
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentille 32.20.50)	-7 898
EuroQCI	-31
EuroQCI-hankkeen vastinrahoitus, vuoden 2024 määrärahan palautus (siirto momentilta 29.40.20)	97
EuroQCI-hankkeen vastinrahoitus, vuoden 2025 määrärahan siirto (siirto momentille 29.40.20)	-65
Kansallisia tarpeita palvelevan valmiuden ja osaamisen kehittäminen pienydinvoimalahankkeiden teollistamisessa	2 120
Kvanttikoneen skaalaaminen (siirto momentilta 32.01.41)	3 000
Kvanttinova -pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden käyttöönotto	900
Puhtaan energijärjestelmän siirtymä (REPowerEU T&K) (siirto momentilta 35.01.01)	100
REPowerEU-suunnitelman toteutus T&K (RRF pilari1)	-500
Tutkimuslaitosten post doc -ohjelma	1 870
Yhteensä	4 193

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	122 248 000
2024 II lisätalousarvio	300 000
2024 talousarvio	118 055 000
2023 tilinpäätös	97 020 000

(50.) Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)

2023 tilinpäätös	1 472 000
------------------	-----------

51. Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) merimiespalvelulain (447/2007) nojalla merimiesten hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettujen palvelujen valtionosuuden maksamiseen

2) valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla työnantajille maksettaviin merimiesten matkakustannuksiin

Selvitysosa: Merimiespalvelutoimisto toimii työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä. Merimiespalvelutoimiston toimintaa rahoitetaan suomalaisilla aluksilla työskenteleviltä työntekijöiltä ja heidän työnantajiltaan perittävillä merimiesten palvelumaksuilla, joiden molempien suuruus on 1/1000 alukselta saaduista ja maksetuista tuloista. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston rahoituksesta on 50 %. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston rahoituksesta vastaa työnantajien ja työntekijöiden maksuosuutta.

Toimiston tehtävänä on kerätä palvelumaksut sekä edistää merimiesten opinto- ja aikuiskasvatustoimintaa sekä merimiespalvelukeskusten perustamista kotimaahan ja ulkomaille, järjestää ja ohjata merimiesten liikunta- ja kulttuuritoimintaa sekä muuta virkistys- ja vapaa-ajantoimintaa, tarjota merimiehille kirjasto- ja tietopalveluja, parantaa merimiesten tiedotustoimintaa, yhteydenpitoa ja viestintäpalveluita sekä kehittää merimiespalvelutoimintaa siten, että merimiesten mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaelämään paranevat.

Valtio korvaa suomalaisella aluksella työskentelevän työntekijän kotimatkoista varustamoille syntyneistä kustannuksista 50 %. Korvattavat kustannukset käsittävät välittömät matkakustannukset, työntekijän ylläpitokustannukset matkan aikana ja matkan järjestämisestä syntyneet kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista	50 000
Valtion osuus merimiesten matkakustannuksista	1 500 000
Yhteensä	1 550 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista (HO 2023)	-1 022
Yhteensä	-1 022

2025 talousarvio	1 550 000
2024 talousarvio	2 572 000
2023 tilinpäätös	2 477 144

53. Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) mukaisesti matkustajien paluukuljetusten ja korvausten maksamiseen matkapalveluyhdistelmien tarjoajien maksukyvyttömyystapauksissa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio korvaa matkustajien paluukuljetuksia ja maksaa korvauksia, mikäli matkapalveluyhdistelmien tarjoaja on maksukyvytön. Valtio voi maksaa paluukuljetusten kustannukset, mikäli se on matkustajien nopean paluukuljetuksen vuoksi välttämätöntä. Lisäksi valtio voi maksaa myös muita matkustajien saatavia, jos matkapalveluyhdistelmien tarjoajan asettama vakuus ei riitä kaikkien saatavien maksamiseen tai niiden maksaminen vakuuksista kestää kohtuuttoman kauan. Paluukuljetusten kustannukset ja matkustajille maksetut korvaukset korvataan valtiolle matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain (922/2017) mukaisesti asetetuista vakuuksista, niihin perustuvista kiinteistä maksuista sekä matkanjärjestäjiltä kerättävällä veroluontoisella maksulla, jonka suuruus on 0,024 % matkapalveluyhdistelmien myynnin liikevaihdosta. Maksuilla varaudutaan tilanteisiin, joissa valtio tulee korvausvelvolliseksi eikä valtion maksamia korvauksia saada perittyä takaisin vakuuksista. Lisäksi peritään vakuusmäärään perustuvaa kiinteää maksua. Maksut tuloutuvat momentille 11.19.09, jolle arvioidaan kertyvän 650 000 euroa v. 2025.

2025 talousarvio	400 000
2024 talousarvio	400 000
2023 tilinpäätös	400 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 20 029 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien suorittamiseen

- 2) erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Pohjoismainen ydinturvallisuusalan yhteistyö	360 000
Kansainvälisen Atomiennergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	1 220 000
OECD:n energia-alan järjestöjen toimintaan liittyvät maksut ja rahoitusosuudet	753 000
Suomen osuus Kansainvälisen Atomiennergiajärjestön (IAEA) teknisen avun ja yhteistyön rahastoon	434 000
Euroopan energiaperuskirjan sihteeristökulut	44 000
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) jäsenmaksu ja osuudet eläkemaksuista	4 566 000
Suomen maksuosuus ESA:n tiedeohjelmasta	9 025 000
Guianan avaruuskeskuksen maksut	1 076 000
Kansainvälisen työjärjestön (ILO) jäsenmaksu	1 700 000
Kansainvälisen uusiutuvan energian järjestön (IRENA) jäsenmaksu	110 000
Muut kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja OECD:n maksuosuudet	741 000
Yhteensä	20 029 000

Määrärahasta käytetään arviolta 14 547 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 19 824 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 205 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan avaruusjärjestö ESAn maksut (siirto momentilta 32.20.40)	773
Vapaaehtoiset jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (Lisätoimet 2024)	-200
Yhteensä	573

2025 talousarvio	20 029 000
2024 talousarvio	19 456 000
2023 tilinpäätös	18 590 000

95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ryhmäkannelain (444/2007) mukaisesta ryhmäkanteesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) mukaisesta kuluttaja-asiamiehen avustustoiminnosta tai kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) mukaisista oikeusprosesseista aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

2) kilpailulaissa (948/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

3) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013), sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja maakaasumarkkinalaissa (587/2017) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Energiaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

4) säätölaissa (487/2015) tarkoitettussa säätövalvonnan oikeusprosessissa Patentti- ja rekisterihallituksen vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

5) eräiden tuotteiden markkina- ja valvonnasta annetussa laissa (1137/2016), maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), eräiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetussa laissa (954/2012), pelastustoimen laitteista annetussa laissa (10/2007), vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetussa laissa (387/2013), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetussa laissa (1005/2008), jätelaissa (646/2011), jalometallituotteista annetussa laissa (1029/2000), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011), lelujen turvallisuudesta annetussa laissa (1154/2011), kemikaalilaissa (599/2013), kasvinsuojeluaineista annetussa laissa (1563/2011), kosmeettisista valmisteista annetussa laissa (492/2013), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun laissa (390/2005), kaivoslaissa (621/2011), painelaitelaissa (1144/2016), hissiturvallisuuslaissa (1134/2016), sähköturvallisuuslaissa (1135/2016), vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005), konttilaissa (762/1998) sekä mittauslaitelaissa (707/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan ryhmäkanneprosessista valtiolle aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, joita syntyy jos kuluttaja-asiamies häviää ajamansa kanteen. Lisäksi momentilta voidaan maksaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Energiaviraston, Patentti- ja rekisterihallituksen sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontatehtävien hoitamisesta aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, jotka on määrätty maksettavaksi vastapuolelle silloin, kun valvontaviranomaisena on hävinnyt asian.

2025 talousarvio	50 000
2024 talousarvio	50 000
2023 tilinpäätös	10 000

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

Selvitysosa: Elinkeino-, innovaatio- ja energiapolitiikoilla edistetään elinkeinoelämän uudistumista ja kansainvälisen kilpailukykyyn tki-perustaista vahvistumista, energiatehokkaan teollisen tuotannon ratkaisujen käyttöönottoa sekä laajemmin yhteiskunnan kehittymistä hiilineutraaliksi. Tämä edellyttää uusia toimenpiteitä sekä julkisen sektorin ja yritysten tiivistä vuorovaikutusta. On kehitettävä uusia ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluja sekä otettava käyttöön tuotantotapoja, joilla teollisuuden prosessit voidaan muuttaa vähähiilisiksi. Tähän panostamalla yritykset voivat edistää Suomen omien ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä tarjota kotimaisiin vahvuuksiin perustuvia ympäristöllisesti kestäviä ratkaisuja, joiden kysyntä maailmanmarkkinoilla on kasvamassa.

Siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vauhditetaan investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta (energia- ja resurssitehokkuus) sekä lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energian käytössä. Vähähiilisyyttä ja fossiilivapaan energiajärjestelmän luomista tukevat politiikkatoimet mahdollistavat talouden kestävä kehityksen. Tavoitteiden saavuttamisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovoinnin tuloksilla on keskeinen merkitys.

Innovaatiojärjestelmän ennakoitavuutta ja kansainvälistä houkuttelevuutta kehitetään parlamentaarisen tki-työryhmän linjausten mukaisesti. T&k-rahoituslain perusteella valmisteltava monivuotinen valtion t&k-rahoituksen suunnitelma ohjaa t&k-rahoituslisäysten kohdentamista yritysten, tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja muiden tki-toimijoiden pitkäjänteisen ja laajapohjaisen tki-yhteistyön vahvistamiseen sekä yritysten kannustamiseen vaikuttavuudeltaan kunnianhimoiseen ja aiempaa riskipitoisempaan t&k-toimintaan.

Toimenpiteillä lisätään tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laatua ja vaikuttavuutta sekä tuetaan kansainvälisesti kilpailukykyisten innovaatiokeskittymien ja ekosysteemien muodostumista Suomeen. Alueellisia, kansallisia ja EU:n tki-rahoitusvälineitä hyödynnetään rinnakkain ekosysteemien tukena. T&k- ja innovaatorahoitusta suunnataan yhteiskunnan ja elinkeinoelämän uudistumisen kannalta keskeisille aloille ja lupaaviin kasvumahdollisuuksiin, mm. data- ja alustatalouteen, murrosteknologioiden kehittämiseen sekä puhtaan siirtymän tukemiseen. Toimenpiteillä tuetaan myös tutkimustulosten jatkojalostamista ja tutkimuksessa syntyneen osaamisen hyödyntämistä kaupallisesti sekä laajemmin yhteiskunnassa. Yrityksiä kannustetaan luomaan kansainvälistä, korkean arvonlisän liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä uusia arvonaluonnin lähteitä.

Keskeinen haaste on, että Suomen tulisi valita strategiset osaamisen ja panostusten painopistealueet, joiden ytimessä ovat teknologinen edelläkävijyys, kansainvälinen yhteistyö laadukkaiden kumppanien kanssa ja osaamispuheen laaja uudistuminen. Strategiset valinnat tuottavat ratkaisuja globaaleihin haasteisiin ja muodostavat tiiviin kokonaisuuden teollisuuspolitiikan valintojen kanssa.

Politiikan toimintatapoja ja keinoja uudistetaan mm. hyödyntämällä digitalisaatiota, toteuttamalla kokeiluja tki-toiminnan kannalta olennaisilla sovellusalueilla, kehittämällä säädösympäristöä sekä rakentamalla hallinnonalarajat ylittäviä kehittämistoimia ja ohjelmakokonaisuuksia.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2025:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 arvio/toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Puhtaat investoinnit edistävät ilmastotavoitteita			
— Kasvihuonekaasupäästöt yhteensä ilman maankäyttösektoria (Mt CO ₂ ekv.)	44	42	40
Investoinnit Suomessa lisääntyvät			
— Suorien ulkomaisten sijoitusten kanta/BKT (%)	28,0	29,0	29,5
T&k- ja innovaatiotoiminta vahvistuu			
— Yritysten t&k-investoinnit/BKT (%)	2,03	2,05	2,10

20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) energian tehokkaan käytön ja uusiutuvien energianlähteiden käytön edistämiseen, kehittämishankkeisiin ja selvityksiin sekä informaatio- ja neuvontatoimintaan
- 2) energiaterohkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevaan sääntelyn valmisteluun, kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Selvitysosa: Momentilta rahoitettavia toimenpidekokonaisuuksia ovat energiaterohkuusdirektiivin ja -sopimusten sekä energiakatselmusjärjestelmän toimeenpano, EU-laajusten tuotteiden energiaterohkuusvaatimusten aikaan-

saaminen, kuluttajien energiataloudelliseen käyttäytymiseen vaikuttaminen ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä vaikutusten arviointi ja kansainväliset raportointivelvoitteet ja yhteishankkeet.

Toiminnalla kootaan, jalostetaan ja jaetaan tietoa sekä kehitetään menetelmiä ja vauhditetaan uuden teknologian käyttöönottoa yhteistyössä kuntien, yritysten ja toimialajärjestöjen kanssa, hyödyntäen myös kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia. Laajoille kuluttajaryhmille suunnatussa energian tehokkaaseen käyttöön ja uusiutuviin energialähteisiin liittyvässä neuvonta- ja tiedotustoiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä asiantuntijaorganisaatioiden kanssa sekä tuetaan alueellisia toimijoita.

Vaikuttavuus

	2024 tavoite	2025 tavoite	2030 tavoite
Energian loppukäyttö (TWh)	< 280	< 280	< 275
Kumulatiivinen energiansäästö vuodesta 2021— (TWh)	> 91	> 114	> 188

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Informaatio- ja neuvontatoiminta	1 500 000
Energiatehokkuussopimusjärjestelmä	850 000
Energiakatselmusjärjestelmä	200 000
Uusiutuvan energian käytön edistäminen	200 000
Seuranta, vaikutusten arviointi ja kv. raportointi	600 000
EU-kehityshankkeet ja taustaselvitykset	50 000
Energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmä	500 000
Yhteensä	3 900 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Energiatehokkuussopimusten seurantajärjestelmä	500
Yhteensä	500

2025 talousarvio	3 900 000
2024 talousarvio	3 400 000
2023 tilinpäätös	4 400 000

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 520 110 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 531 523 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 20 000 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

1) valtionavustuslain (688/2001), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014), Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) sekä Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 2023/2831) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetel-

mien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä työelämän kehittämishankkeisiin

2) valtion budjettitalouden organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä tekevien organisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin sekä niiden valmisteluun, osaamisen ja strategisten toimintaedellytysten kehittämiseen sekä kansainvälisille organisaatioille maksettaviin jäsen- ja ohjelmamaksuihin

3) valtion budjettitalouden organisaatioiden sekä kunnallisten ja muiden julkisten organisaatioiden julkisen toiminnan innovatiivisiin ja työelämän kehittämishankkeisiin

4) julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 5 §:ssä määriteltyjen hankintayksiköiden julkisen toiminnan laatua ja kustannustehokkuutta kohottaviin innovaatioihin liittyvien julkisten hankintojen (innovatiiviset julkiset hankinnat) valmisteluun ja toteutukseen

5) kansainvälisille organisaatioille innovaatioyhteistyön ja -ohjelmien jäsen- ja osallistumismaksuihin

6) kansallisiin ja Euroopan unionin rahoitusosuuksiin eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa

7) valtionavustuslain (688/2001), yrityksille myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (91/2024) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 2023/2831) mukaisesti kansainvälistymistä edistävien toimien toteuttamiseen

8) yritysten materiaalikatselmusten kehittämisen yhteydessä suoritettaviin avustusluonteisiin vähämerkityksisiin kustannusosuuksiin, jotka liittyvät yritysten materiaalikatselmuskokeiluihin

9) valtionavustuslain (688/2001) ja valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) mukaisesti Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin, joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi

10) valtionavustuslain (688/2001) ja Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) sekä maksuhyvityksestä audiovisuaalisiin tuotantoihin annetun valtioneuvoston asetuksen (1203/2023) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille Suomessa tapahtuvaan audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamiseen, kehittämiseen, tuotannon ja levityksen kustannuksiin sekä myynnin edistämiseen. Avustusta voidaan myöntää myös ulkomaisille toimijoille

11) valtionavustuslain (688/2001), kiertotalouden ja kestäväen vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) sekä Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille myönnettävään kiertotalouden investointi- ja innovaatiotukeen

12) valtionavustuslain (688/2001) ja annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämistä ja energiatehokkuutta sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymistä edistäviin investointihankkeisiin, joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi.

Momentilta voidaan maksaa rahoitustoimintaan liittyvien tavanomaisten ennakoiden lisäksi ennakoita Business Finland Oy:lle sen myöntämistä avustusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu

1) 27 310 000 euroa materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämiseen (RRF pilari1)

2) 7 550 000 euroa kiinteistö- ja rakentamisalan vähähiilisten ratkaisujen tukiohjelmaan (RRF pilari1)

- 3) 6 000 000 euroa mikroelektroniikan arvoketjuun (RRF pilari2)
- 4) 3 000 000 euroa 6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöihin (RRF pilari2)
- 5) 6 000 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistämiseen (RRF pilari3)
- 6) 25 700 000 euroa veturiyrittäjärahoitukseen (RRF pilari3)
- 7) 3 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamiseen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 8) 2 000 000 euroa innovatiivisten kasvuyritysten tukemiseen (RRF pilari3)
- 9) 900 000 euroa teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluliiketoiminnan kasvattamisen ohjelmaan (RRF pilari3)
- 10) 200 000 euroa terveys- ja hyvinvointiteknologioihin ja osaamiseen (RRF pilari3)
- 11) 1 200 000 euroa luovien alojen rakennetukeen (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Momentille budjetoituihin kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan momentilta 32.01.29.

Määräraha budjetoidaan maksatuspääтösperusteisena ja kulutusmenojen osalta suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoitusta kohdistetaan erityisesti elinkeinoelämän ja yhteiskunnan uudistumista sekä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää kasvua nopeuttaviin riskipitoisiin hankkeisiin. Rahoituksella kannustetaan organisaatioita pitkäjänteiseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä yhteisiin ohjelmiin, joiden avulla pyritään nopeuttamaan teknologian ja uuden osaamisen kehittämistä, kasvattamaan arvonlisää ja tuottavuutta sekä edistämään työelämän kehitystä. Rahoituksella edistetään yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyötä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa sekä tutkimustulosten ja tutkimuspohjaisten ideoiden kaupallistamista. Rahoitusta kohdennetaan myös julkista tutkimusta tekevien tutkimusorganisaatioiden esikauppallisiin, elinkeinoelämän kanssa verkottuneisiin tutkimushankkeisiin, joilta ei edellytetä välitöntä vientipotentiaalia. Rahoituksella edistetään myös luovien alojen t&k-intensiteetin lisäämistä ja luovilta aloilta syntyvien, tutkimuspohjaisten ideoiden kaupallistamista. Business Finland kohdentaa tutkimus- ja kehittämisrahoituksen valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024—2030 annetun lain (1092/2022), tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskevan monivuotisen suunnitelman sekä tutkimus- ja innovaationeuvoston linjausten mukaisesti.

Rahoitusta voidaan käyttää teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämistä ja ilmastoneutraaliin talouteen siirtymistä edistävien merkittävien investointihankkeiden tukemiseen. Rahoitusta voidaan käyttää myös Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille (Important Projects for Common European Interest, IPCEI) sekä kiertotalouden innovaatio- ja investointihankkeille.

Momentin määrärahasta 82 860 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia kokonaisuuksia.

Valtuudesta kohdennetaan arviolta 477 000 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Eurooppalaisia yhteistyöhankkeita koskevia menoja vastaava EU:n rahoitusosuus ko. hankkeisiin on merkitty momentille 12.32.99.

Vaikuttavuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Elinkeinoelämä uudistuu ja kasvaa – luomme edellytykset elinkeinoelämän uudistumiselle ja kasvulle: Business Finland tukee talouden kasvua edistämällä asiakkaidensa kehittymistä globaalisti erittäin menestyviksi yrityksiksi. Business Finland vahvistaa kilpailukykyä kannustamalla asiakkaitaan liiketoiminnan rohkeiksi uudistajiksi.			
— Business Finlandin asiakkaiden viennin kasvuprosentin ja OECD-maiden viennin keskimääräisen kasvuprosentin erotus (%-yksikköä).	1)	> 1	> 1,1
— Business Finlandin yritysasiakkaiden yhteenlaskettujen t&k-panostusten kasvu (%).	16,4	> 7	> 7 ²⁾
— Projekteihin osallistuneiden kumppanien lukumäärä ekosysteemeissä, joissa tavoitteena miljardiluokan uusi liiketoiminta (lkm).	204	= 150	= 150
Ilmastotavoitteiden saavuttaminen edistyy – puhtaan energian Suomi: Business Finland edistää kestävää kehitystä auttamalla asiakkaitaan kestävien ratkaisujen ja toiminnan kehittämisessä.			
— Ilmasto- ja vähähiilisyystavoitteiden mukaisten hankkeiden osuus (%) kaikista rahoitetuista projekteista.	46	40	45

1) Vuoden 2023 toteumatieto laskettavissa todennäköisesti huhtikuussa 2024.
2) Vuoden 2025 tarkempi tavoitetaso on tarkoituksenmukaista määritellä vasta kun tiedetään Business Finlandin myöntövaltuuksien taso vuonna 2025.

Valtuuden ja määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	Määräraha	Valtuus
Avustukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan	294 730	321 767
— alkaville yrityksille		85 700
— pk-yrityksille		85 700
— suuryrityksille		150 367
Julkisen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitus	107 200	183 632
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) vapaaehtoiset ohjelmamaksut	28 000	26 124
AV-tuotantokannustin	7 320	-
RRF-toiminta	82 860	
Yhteensä	520 110	531 523

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	468 860	293 185	89 090	37 660	57 830	946 625
Vuoden 2025 sitoumukset	51 250	173 050	138 840	68 323	100 060	531 523
Menot yhteensä	520 110	466 235	227 930	105 983	157 890	1 478 148

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 614 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 517 496 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöt (RRF pilari2)	800
Akkuarvoketju (LTA III 2021)	-2 400
Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen (RRF pilari3)	-5 790
Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen (RRF pilari3) maksatusten tarkistus	1 460
Av-tuotantokannustin	-2 437
Business Finland, avustukset tutkimukseen (T&K)	3 600
Business Finland, avustukset yrityksille (T&K)	6 750
ESAn maksut (siirto momentille 32.01.66)	-769
Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistäminen (RRF pilari3)	-5 300
Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistäminen (RRF pilari3) maksatusten tarkistus	3 200
Innovatiiviset kasvuyritykset (RRF pilari3)	-4 710
Innovatiiviset kasvuyritykset (RRF pilari3) maksatusten tarkistus	800
Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (RRF pilari1)	-20 490
Maksatusten tarkistukset	-23 040
Maksatusten tarkistukset, TA2025	8 583
Matkailualan kestävä ja digitaalisen kasvun tukeminen (RRF pilari3)	200
Mikroelektroniikan arvoketju (RRF pilari2)	-3 150
Mikroelektroniikan arvoketju (RRF pilari2) maksatusten tarkistus	4 000
T&K-lisärahoitus (Lisätoimet 2024)	76 440
Talent Explorer (HO 2023)	-6 890
Teollisuuden vähähiilisyys, kiertotalous, digitaalisuus ja teollinen palveluvienti (RRF pilari3)	130
Terveys- ja hyvinvointiosaaminen ja -teknologia (RRF pilari3)	-590
Tki-avustukset	-7 880
Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi (RRF pilari3)	-1 270
Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi (RRF pilari3) maksatusten tarkistus	350
Tukiohjelma kiinteistö- ja rakentamisolalle ilmastonmuutoshaasteisiin (RRF pilari1)	-2 380
Veturihankkeet (RRF pilari3)	-9 800
Veturiyritykset	3 000
Yritystukien vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-10 000
Yritysvetoisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan sekä kiertotalouden ja toimialojen kasvun tukeminen	-20 000
Tasomuutos	-5 980
Yhteensä	-23 563

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	520 110 000
2024 II lisätalousarvio	17 690 000
2024 talousarvio	543 673 000
2023 tilinpäätös	326 282 789

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 364 061 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä uusia sitoumuksia enintään 14 100 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 198 631 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää

1) energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston asetusten (1098/2017 ja 262/2023) mukaisesti investointeihin ja selvityksiin, jotka edistävät uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista taikka niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa sekä liikenteen uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian demonstraatiohankkeisiin

2) tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) sekä kiertotalouden ja kestävän vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) mukaisiin vetyhankkeisiin, akkuvaketjuhankkeisiin sekä liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointihankkeisiin sekä Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille unionin normit ylittäviin ympäristönsuojelun investointihankkeisiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen sekä jätteen kierrätystä ja uudelleenkäyttöä koskeviin investointihankkeisiin

3) Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin energiainvestointi- ja energiainfrastruktuurihankkeisiin (VNA tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022—2026).

Lisäksi määrärahaa saa käyttää liikenteen biopolttoaineiden hyödyntämiseen liittyvistä selvityksistä aiheutuvien kuluksien maksamiseen.

Määrärahasta on varattu

- 1) 46 305 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 45 744 000 euroa uuden energiateknologian investointeihin (RRF pilari1)
- 3) 38 100 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1)
- 4) 13 482 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1)
- 5) 21 800 000 euroa puhtaan siirtymän investointeihin (REPowerEU)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Energiatuki on osa taloudellista ohjausta, jolla energiajärjestelmää pyritään ohjaamaan tehokkaampiin ja ilmaston sekä ympäristön kannalta parhaisiin ratkaisuihin. Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen ja energiatehokkuusinvestointien tukemiseen.

Energiatuki on investointihankkeissa enintään 30 % ja selvityshankkeissa enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Lisäksi tukea voidaan korottaa investointihankkeessa 10 %-yksikköä hankkeen sisältämän uuden teknologian osalta. Selvityshankkeessa vastaava korotus voidaan tehdä, kun tuki myönnetään kunnalle tai pk-yritykselle.

Momentin määrärahasta 165 430 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia investointeja energiainfrastruktuuriin ja uuteen energiateknologiaa sekä vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen sekä teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Uuden teknologian käyttöönotto lisääntyy energian tuotannossa ja käytös- sä			
Energiahuollon monipuolisuus säilyy hyvänä			
— Energiatuella myötävaikutetut investoinnit (milj. euroa)	1 188	274—343	56—70
— Myönnetty energiatuki (milj. euroa)	296	68,6	14,1
— Energiatuen vipuvaikutus (investoinnit/tukimäärä)	4,0	4—5	4—5

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	362 651	271 434	94 378	9 850	738 312
Vuoden 2024 sitoumukset	1 410	5 640	3 525	3 525	14 100
Menot yhteensä	364 061	277 074	97 903	13 375	752 412

Määräraha arvioidaan käytettävän kokonaan siirtomenoihin.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Akkustrategian mukaiset investoinnit	-15 000
Energiainfrastruktuuri-investoinnit (RRF pilari1)	-34 931
Energiatuki	-10 000
Investoinnit uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)	-30 870
Kivihiilen käyttöä korvaavat investoinnit	-24 000
Maksatusten tarkistukset	54 331
Myöntämisvaltuuden puolittaminen (HO 2023)	-5 600
Puhtaan siirtymän investoinnit (REPowerEU investoinnit)	16 350
RRF maksatusten tarkistukset	10 701
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF pilari1)	-9 647
Valtuuden alentaminen (LTA II 2023)	-5 450
Vetyhankkeet	-10 000
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF pilari1)	-20 400
Tasomuutos	-1 060
Yhteensä	-85 576

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	364 061 000
2024 II lisätalousarvio	-141 000 000
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	449 637 000
2023 tilinpäätös	66 340 398

42. Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet (arviomääräraha)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä uusia sitoumuksia enintään 140 000 000 eurolla.

Valtuutta saa käyttää:

- 1) teknisten nielujen hankkeiden investointiavustukseen
- 2) biogeenisen hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen kannustimeen
- 3) teknisten nielujen edellyttämän infrastruktuurin edistämiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tekniset nielut sekä biogeenisen hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen on keskeinen keino edettäessä kohti hiilineutraalisuustavoitetta. Teknisten nielujen käyttöönottoa sekä biogeenisen hiilidioksidin talteenottoa ja hyödyntämistä voidaan tukea osoittamalla investointiavustuksia näitä edistäville hankkeille tai teknisten nielujen edellyttämää infrastruktuuria.

Teknisillä nieluilla tarkoitetaan teknologiaan perustuvia hiilenpoistoratkaisuja, kuten bioenergian tuotantoon yhdistettyä hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia (BECCS), hiilidioksidin suoraa talteenottoa ilmasta ja varastointia (DACCS). Fossiilista alkuperää olevien hiilidioksidipäästöjen talteenottoa ei lasketa tekniseksi nieluksi, koska päästöt ilmakehään eivät muutu kokonaisuudessaan negatiivisiksi, vaikka ne leikkaantuvatkin. Hiilidioksidi voidaan varastoida pysyvästi geologisiin muodostelmiin, kuten noin kilometrin syvyydessä sijaitseviin suolavesikerrostumiin. Hiilidioksidi kuljetettaisiin Suomesta laivoilla lähimmille varastointialueille, joita on tunnistettu eniten Pohjanmeren ja Norjanmeren alueilta, mutta myös lähempää eteläisen Itämeren alta. Biogeenisen hiilidioksidin talteenotolla ja hyödyntämisellä pyritään korvaamaan fossiilisen hiilidioksidin käyttöä esimerkiksi tuotteiden valmistuksessa kuten RFNBO-polttoaineissa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Vuoden 2025 sitoumukset	-	50 000	50 000	40 000	140 000

2025 talousarvio

—

43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta säädetyn lain (493/2022) mukaisten tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia laissa määritellyille toimialoille vuosien 2021—2025 tietojen perusteella. Laissa määriteltyjen toimialojen katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille päästökaupan sähkönhin-

taan aiheuttaman lisäkustannuksen johdosta. Sähköistämistuen tavoitteena on ehkäistä riskiä hiilivuodolle, turvata teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ohjata toiminnanharjoittajia kehittämään teollista tuotantoaan hiilineutraalimaksi. Toiminnanharjoittajien tulisi käyttää myönnetystä tuesta vähintään 50 % kehittämistoimiin, jolla ne edistävät toimintansa muuttumista hiilineutraalimmaksi.

Sähköistämistukea maksetaan vuosien 2021—2025 tietojen perusteella vuosien 2022—2026 talousarvioista. Maksettavan tuen suuruus riippuu mm. päästöoikeuden hinnasta ja tuensaajan sähkönkulutuksesta tai tuotannon määrästä. Arvio tuen laskennassa sovellettavasta päästöoikeuden hinnasta vuonna 2025 on 85 euroa. Vuositasolla maksettavan tuen enimmäismäärä on rajattu enintään 150 000 000 euroon. Laissa energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta säädetään tuen myöntämisen perusteista ja tuen määrän laskemisesta.

2025 talousarvio	150 000 000
2024 talousarvio	150 000 000
2023 tilinpäätös	117 705 732

46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 050 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laivanrakennuksen innovaatioihin myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (364/2015) mukaisiin avustuksiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään laivanrakennuksen innovaatiotukihankkeisiin. Laivanrakennuksen innovaatiotuki on tarkoitettu laivaprojektien innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	15 050	3 000	18 050

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-10 450
Yhteensä	-10 450

2025 talousarvio	15 050 000
2024 talousarvio	25 500 000
2023 tilinpäätös	11 188 750

47. Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 1 660 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 10 000 000 eurolla.

Valtuutta saa käyttää sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta annetun asetuksen mukaisesti. Valtuutta voidaan myöntää ajoneuvojen suuritehoisten latauspisteiden (erityisesti raskaan liikenteen), nesteytetyn biokaasun tankkauspisteiden sekä uusiutuvan vedyn tankkauspisteiden investointihankkeille.

Valtuudesta 1 660 000 euroa on varattu Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin jakeluinfrastruktuurihankkeisiin (RRF pilari1).

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Julkisten liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuuri-investointien tavoitteena on laajentaa olemassa olevaa latausinfrastruktuuria. Kattava lataus- ja tankkausverkosto on edellytys sähkökäyttöisten ja kaasukäyttöisten ajoneuvojen yleistymiselle.

Osa-alue edistää merkittävästi puhdasta siirtymää tukemalla liikenteen siirtymää pois fossiilisista polttoaineista. Liikenteen päästövähennykset ovat keskeisessä roolissa taakanjakosektorin vuoden 2030 päästövähennystavoitteen ja EU:n vuoden 2050 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. Investoinnit toteuttavat kansallisen energia- ja ilmastostrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tavoitteita taakanjakosektorin päästöjen vähentämisestä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Vuoden 2025 sitoumukset	2 000	6 000	2 000	10 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	2 000
Yhteensä	2 000
2025 talousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	21 500 000

48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 291 115 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa lain (1396/2010) mukaisesti:

- 1) syöttötariffin (tuulivoima, biokaasu, puupolttoaineet) maksamiseen
- 2) metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen (tuotantotuen ja sen korotuksena maksettavan kaasutinpreemion) maksamiseen
- 3) tarjouskilpailuun perustuvan preemiotuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tuotantotuella tuetaan syöttötariffijärjestelmään hyväksytyn voimalaitoksen tuulivoimaan, biokaasuun, metsähakkeeseen tai puupolttoaineeseen perustuvaa sähkön tuotantoa. Tuulivoiman, biokaasu- ja puupolttoainesähkön tuottajille maksetaan syöttötariffijärjestelmässä tukena laissa asetetun tavoitehinnan ja sähköpörssissä toteutuneen kolmen kuukauden Suomen aluehinnan keskiarvon erotus (syöttötariffijärjestelmä) sekä metsähakesähkön tuottajille päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuvaa tukea. Biokaasu- ja puupolttoainesähkön tuottajille maksetaan lisäksi syöttötariffin korotuksena lämpöpreemiota yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa sekä metsähakesähkön tuottajille syöttötariffin korotuksena kaasutinpreemiota kaasutettaessa metsähaketta kaasuttimessa pölypolttokattilan polttoaineeksi.

Vuonna 2018 pidettiin kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaisesti teknologianeutraali tarjouskilpailu uusiutuvan energian tuesta. Tukea myönnettiin seitsemälle hankkeelle, joiden yhteenlaskettu sähkön tuotantomäärä vuodessa on 1,36 TWh. Tuki maksetaan preemiona (keskihinta 2,49 euroa/MWh) voimalaitoskohtaisesti enintään 12 vuoden ajan tuotannon aloittamisesta. Preemion enimmäismäärä maksetaan sähkön kolmen kuukauden markkinahinnan keskiarvon ollessa enintään 30 euroa/MWh. Hyväksytyjen hankkeiden enimmäistukimäärä on 3,5 milj. euroa vuodessa.

Euroopan unionin tavoitteena oli nostaa uusiutuvan energian osuus 20 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Suomelle asetettu tavoite oli 38 %, mikä ylitettiin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu, ns. RED II) määrittelee, että jäsenmaiden on varmistettava yhteisesti, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 % unionin energian kokonaisloppukulutuksesta v. 2030. Jäsenvaltioiden on asetettava kansalliset panoksensa, jotta ne voivat yhteisesti saavuttaa unionin yleistavoitteen. Suomi on ilmoittanut komissiolle kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan tavoittelevansa 51 prosentin uusiutuvan energian osuutta v. 2030.

Tuotantotuki ja tavoitehinnat

Tuulivoiman, biokaasusähkön ja puupolttoainesähkön tavoitehinnat (euroa/MWh)	83,50
Biokaasusähkön lämpöpreemio sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (euroa/MWh)	50,00
Puupolttoainesähkön lämpöpreemio sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (euroa/MWh)	20,00
— enintään vuodessa/puupolttoainesähköä tuottava voimalaitos (euroa)	750 000
Metsähakesähkön tuottajille maksettava, päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuva tuotantotuki (enintään euroa/MWh, kun 3 kuukauden päästöoikeuden keskihinta enintään 10 euroa/t ja turpeen vero 1,90 euroa/MWh)	18,00

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tuulivoimalat	284 873 000
Biokaasuvoimalat	2 607 000
Puupolttoainevoimalat	135 000
Preemiotuki	3 500 000
Yhteensä	291 115 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Poistuva kapasiteetti (biokaasu)	-360
Tuulivoiman tuen piiristä poistuva kapasiteetti	-17 656
Yhteensä	-18 016

2025 talousarvio	291 115 000
2024 II lisätalousarvio	-114 000 000
2024 talousarvio	309 131 000
2023 tilinpäätös	75 331 728

49. InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää InvestEU-ohjelman kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen.

Selvitysosa: Pienten ja keskisuurten yritysten, kotitalouksien ja asunto-osakeyhtiöiden siirtymää pois fossiilisista energialähteistä vauhditetaan Euroopan laajuisesti InvestEU-ohjelmalla. Ohjelman rahoitusvälineellä tuetaan investointeja, joilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta tai uusitaan lämmitysjärjestelmiä uusiutuvia energiamuotoja, kuten maalämpöä, tuuli- ja aurinkoenergiaa hyödyntäviksi. Ohjelma mahdollistaa kohdennuksen myös mm. kulkuneuvojen latausinfrastruktuurin rakentamiseen sekä kaasu- ja sähköautojen hankintoihin sekä muihin ympäristöystävällisiin investointeihin.

2025 talousarvio	14 100 000
------------------	------------

50. EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus tutkimus- ja kehittämistoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korkeakoulujen, valtion tutkimus- ja asiantuntijalaitosten, CSC-Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n, yliopistollisten sairaaloiden sekä hyvinvointialueiden Euroopan unionin rahoittamien tutkimus- ja kehittämistoiminnan hankkeiden kansallisena vastinrahoituksena.

Selvitysosa: Momentille on koottu lisärahoitus korkeakoulujen, valtion tutkimus- ja asiantuntijalaitosten, yliopistollisten sairaaloiden sekä hyvinvointialueiden EU-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen. Rahoitus tullaan kohdentamaan vuosittain tutkimusorganisaatioiden hankkeisiin Euroopan unionin rahoittamien T&K-hankkeiden kansallisena vastinrahoituksena. Rahoituksella kannustetaan tutkimusorganisaatioita osallistumaan aiempaa aktiivisemmin EU:n T&K-ohjelmien hankkeisiin.

Määräraha käytetään kokonaisuudessaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 21.30.01)	22
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 26.10.01)	31
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 29.40.20)	554
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 29.40.50)	19 852
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 29.40.55)	746
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 30.01.05)	1 896
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 30.20.01)	143
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 31.01.04)	664
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 32.01.04)	610
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 32.01.49)	7 898
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 32.70.01)	146
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 33.03.04)	190

EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 33.03.50)	107
EU:n rahoittamien T&K-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 35.01.04)	1 589
EU-vastinrahoitus korkeakouluille ja tutkimusorganisaatioille (Lisätoimet 2024)	15 000
Yhteensä	49 448
2025 talousarvio	50 000 000
2024 II lisätalousarvio	-552 000
2024 talousarvio	552 000

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 146 180 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) sekä Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 2023/2831) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille:

- 1) tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan
- 2) pääosin nuoria innovatiivisia yrityksiä palvelevien yrityskiihdyttämöjen ja riskipääomarahastoa kokoavien yritysten toiminnan käynnistämiseen.

Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy tai epäonnistuu, Business Finlandilla on lainansaajan hakemuksesta oikeus luopua lainasaatavasta tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksessa (1444/2014) tarkemmin määritellyllä tavalla.

Lainat myönnetään pääsääntöisesti vakuutta vaatimatta. Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Valtiokonttorilla on oikeus sopia lainansaajan kanssa aiemmin myönnettyjen pääomalainojen ja niille kertyneiden korkojen muuttamisesta vieraan pääoman ehtoisiksi lainoiksi osakeyhtiölain (624/2006) mukaisesti. Valtiokonttori voi myös sopia lainojen erääntymisestä tällaisten muutosten yhteydessä. Muutos voidaan tehdä vain muiden velkojien suostumuksella.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2025 uusia lainoja saa myöntää enintään 156 823 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 20 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Lainoilla kannustetaan yrityksiä ja muita yhteisöjä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä yhteisiin teknologia-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelmiin, joiden avulla pyritään nopeuttamaan kehitystä sekä kasvattamaan jalostusarvoa ja tuottavuutta.

Lainat myönnetään enintään 10 vuodeksi. Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy, voidaan laina-aikaa erittäin painavasta syystä pidentää enintään 20 vuoteen. Lainoista perittävän koron arvioidaan olevan 1,25 % v. 2025. Lainana myönnettävän käynnistystuen määrä on enintään 1,1 milj. euroa (nuorille innovatiivisille yrityksille enintään 2,2 milj. euroa) ja laina-aika enimmillään 10 vuotta.

Valtuudesta käytetään arviolta 145 000 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Lainojen takaisinmaksuista saatavat tulot on merkitty momentille 15.01.04 ja korot momentille 13.01.05.

Vaikuttavuustavoitteet on esitetty momentin 32.20.40 yhteydessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	86 427	24 510	14 540	7 570	133 047
Vuoden 2025 sitoumukset	59 753	50 180	20 390	26 500	156 823
Menot yhteensä	146 180	74 690	34 930	34 070	289 870

Business Finlandin myöntämien lainojen lainakanta¹⁾

	2021	2022	2023
Lainakanta vuoden lopussa (milj. euroa)	1 136,1	1 114,9	1 120,4
Tileistä poistetut perimättä jätöt (milj. euroa)	18,5	19,5	56,9

¹⁾ Sisältää myös momentilta 32.20.87 myönnetyt lainat.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	2 500
Yhteensä	2 500

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	146 180 000
2024 talousarvio	143 680 000
2023 tilinpäätös	166 850 583

(87.) Pääomalinat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2024 talousarvio	4 000 000
2023 tilinpäätös	3 625 000

(88.) Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	—
------------------	---

(89.) Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	20 000 000
------------------	------------

30. Työllisyys ja yrittäjyys

Selvitysosa: Luvun menot aiheutuvat pääosin EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muiden koheesiopoliitiikan ohjelmien, palkkaturvan sekä alueiden kestäväen kasvun ja elinvoiman tukemisen menoista. Lisäksi lukuun sisältyy eräitä pienempiä työllisyyden, yrittäjyyden ja alueiden elinvoiman edistämiseen tarkoitettuja menoja.

Aikaisempina vuosina lukuun sisältyivät julkisista työvoima- ja yrityspalveluista aiheutuvat menot. Vuodesta 2025 alkaen kuntien muodostamat työvoimaviranomaiset vastaavat työvoimapalveluiden järjestämisestä. Rahoitus työvoimapalveluiden järjestämiseen on siirretty momentille 28.90.30 Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha).

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla tuetaan työvoiman osaamisen kehittämistä, yritysten kansainvälistymistä ja kasvua, alkavaa yritystoimintaa sekä torjutaan työttömyyttä ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikassa painotuksena on työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen vastaamalla yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä luomalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on 80 prosentin työllisyysaste vuoteen 2031 mennessä. Myös tehtyjen työtuntien määrää pyritään kasvattamaan. Hallitus toteuttaa uudistuksia työllisyyden nostamiseksi vähintään 100 000 työllisellä. Työllisyyden kasvulla tavoitellaan julkisen talouden vahvistumista yli 2 miljardilla eurolla. Tavoitteiden saavuttamiseksi hallitus toteuttaa laajan kokonaisuuden uudistuksia, joilla muun muassa parannetaan työnteon kannustimia, yksinkertaistetaan sosiaaliturvajärjestelmää, helpotetaan työllistämistä, kehitetään kansainvälistä rekrytointia, lisätään paikallista sopimista työmarkkinoilla, parannetaan työhyvinvointia sekä työn ja perheen yhteensovittamista ja jatketaan työvoimapalveluiden uudistamista. Hallitusohjelman mukaan hallitus huolehtii, että kunnille siirtymässä olevien TE-palvelujen rahoitus, ohjausjärjestelmä ja asiakaspalvelun lainsäädäntö turvaavat kuntien todelliset mahdollisuudet onnistua kohtaanto-ongelmien ratkaisemisessa kannustinjärjestelmän edellyttämällä tavalla.

Osana TE-palvelut 2024 uudistusta työvoimapalvelujen ohjausmalli tulee muuttumaan. Valtioneuvosto vahvistaa työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet hallituskausittain. Tavoitteet asetetaan hallituskauden alussa ja ne ovat voimassa siihen saakka, kunnes uudet tavoitteet asetetaan. Tavoitteet ovat lähtökohtaisesti strategisen tason tavoitteita, eikä niillä pyritä ohjamaan työvoimaviranomaisten operatiivista toimintaa. Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa tavoitteille seurantamittarit, joita seurataan vuosittain. Asetettavat tavoitteet voivat olla määrällisiä tai laadullisia, ja ne voivat koskea esimerkiksi eri asiakasryhmille tarjottavia palveluita tai esimerkiksi hallinnollisia toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan palvelujen tehokas toteutus. Tavoitteet ovat valtakunnallisia, mutta niiden alueellista huomioon ottamista ja toteutumista voidaan seurata alueellisissa yhteistyö- ja seurantakeskusteluissa, jotka ELY-keskukset järjestävät alueensa työvoimaviranomaisille vuosittain.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma	2024 arvio ¹⁾	2025 arvio ¹⁾
Työttömät työnhakijat (1 000 hlöä)	260	277	269
Päättäneiden työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto (vko)	23	25	24
Virta yli 3 kk:n työttömyyteen, %	46,0	45,4	43,1

¹⁾ Arviot tulevasta kehityksestä perustuvat tilastotietoihin aikaväliltä tammikuu 2022-helmikuu 2024. Kasvavan tai laskevan trendin on oletettu jatkuvan samanaikaisena. Siltä osin kuin selkeää nousevaa tai laskevaa trendiä ei ole havaittavissa, on oletettu työllisyyden paranevan vuonna 2025.

Aluekehittäminen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikka

Aluekehittäminen on valtion, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa laaja-alaista ja monita-soista toimintaa, joka perustuu alueiden erilaisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin. Aluekehittämisessä eri toimijoiden tavoit-teita ja toimenpiteitä tarkastellaan kokonaisuutena sekä valtakunnallisesta että alueiden näkökulmasta.

Aluekehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävä kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elin- ympäristön laatua. Aluekehittämistoimintaa suuntaavat alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakenne- politiikan toimeenpanosta annetun lain lisäksi valtioneuvoston hallituskaudeksi määrittelemät alueiden kehittämisen painopisteet (aluekehittämispäätös) ja maakuntien liittojen valmistelemat maakuntaohjelmat. Näitä kansallisia tavoit- teita tuetaan EU:n ohjelmakaudelle 2021—2027 laadittujen ohjelmien toteutuksella.

Aluekehittämispäätös 2024—2027 sisältää pääministeri Petteri Orpon hallituksen aluekehittämisen painopisteet ja tavoitteet. Aluekehittämisen painopisteet vuosille 2024—2027 ovat: kestävä elinvoima ja investoinnit, hyvinvoiva väestö ja yhteisöt sekä vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto. Aluekehittämispäätös ohjaa eri hallin- nonalojen ja maakuntien liittojen aluekehittämistä ja niiden toimenpiteiden yhteensovittamista. Ministeriöt huomioi- vat aluekehittämispäätöksen tavoitteet omassa ja hallinnon alansa toimissa. Maakuntien liitot huomioivat aluekehittä- mispäätöksen omissa strategioissaan yhteistyössä aluekehittämiseen osallistuvien toimijoiden kanssa. Valtakunnan tasolla aluekehittämisen kokonaisuudesta vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama alueiden uudistumisen neuvottelukunta, joka yhteensovittaa ja linjaa alueiden kehittämisen strategista koko- naisuutta ja vaikuttavuutta. Neuvottelukunnan keskeisiä tehtäviä on seurata valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen toteuttamista sekä edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä.

Pääosa alueellisista kehittämistoimista kanavoituu ELY-keskusten kautta. Kullekin ELY-keskukselle sekä aluehallin- tovirastolle laaditaan hallituskaudeksi tulossopimus, jota tarkistetaan vuosittain. Tulossopimus perustuu aluehallinto- virastoille ja ELY-keskuksille laaditussa yhteisessä strategia-asiakirjassa asetettuihin yleisiin tavoitteisiin ja päämää- riin sekä alueen maakuntaohjelmiin.

Aluekehittämisen lähtökohtana ovat alueiden ja kaupunkien vahvuudet ja erityispiirteet. Kaupungit ovat kasvun vauhdittajia sekä olennainen osa aluekehittämistä ja niiden vahvuuksia tulee hyödyntää aluekehittämispolitiikan vah- vistamiseksi. Monimuotoinen, vuorovaikutukseen ja kumppanuuteen perustuva kaupunkipolitiikka huomioi haasteil- taan ja kehitysedellytyksiltään eroavat kaupungit. Kaupunkikehittämistä toteutetaan sekä EU:n tasolla että kansalli- sesti. Sopimuksellisuus ja kumppanuus ovat alue- ja kaupunkikehittämisen keskeisiä elementtejä.

Hallitus on käynnistänyt Pohjoisen ja Itäisen Suomen ohjelmien valmistelun. Ohjelmien tavoitteena on pohjoisen ja itäisen Suomen mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntämisen edistäminen erityisesti taloudellisen kasvun, alueel- lisen elinvoiman, investointien vauhdittamisen, osaamisen kehittämisen ja työvoiman saatavuuden näkökulmista. Li- säksi edistetään Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta sekä vahvistetaan turvallisuutta muuttuneessa geopoliitti- sessä tilanteessa. Tavoitteena on erityisesti lisätä koko Suomen menestymistä elinkeinorakennetta uudistavien ja vih- reää kasvua edistävien investointien houkuttelussa sekä tukea suunniteltujen ja jo toteutettujen investointien onnistu- mista. Ohjelmatyössä korostuu etenkin elinkeinoelämän, kaupunkien, alueiden, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä valtion vuorovaikutteinen yhteistyö. Ohjelmien toimikausi kestää koko hallituskauden.

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelma "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" sisältää Euroopan aluekehitys- rahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimet. EAKR- toimien avulla kehitetään alueiden ja yritysten elinkeino- ja työelämälähtöisiä tutkimus- ja innovointivalmiuksia, di- gitalisaatiota, pk-yritysten kestävä kasvua ja kilpailukykyä, energiatehokkuutta, ilmastomuutokseen sopeutumista, kiertotaloutta ja paikallisen saavutettavuuden lisäämistä. Ohjelman ESR-toimet tukevat työllisyyttä, osaamista, työ- elämän kehittämistä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. JTF-toimien avulla tuetaan niitä alueita, joihin kohdistuu vaka- via sosioekonomisia haasteita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen vuoksi.

(32.) Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2024 talousarvio	5 847 000
2023 tilinpäätös	—

(33.) Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)

2024 II lisätalousarvio	—
2023 tilinpäätös	20 585 000

(35.) Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutoskulojen kattamiseen (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2024 talousarvio	34 000 000
------------------	------------

38. Ansioturvaan liittyvien työttömyysturvatehtävien ja ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitaminen Ahvenanmaan maakunnassa (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ansioturvaan liittyvien työttömyysturvatehtävien hoitamisesta ja ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahasta 20 000 euroa kohdistuu ansioturvaan liittyvien työttömyysturvatehtävien hoitamiseen ja 10 000 euroa ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitamiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

Ahvenanmaan maakunnalle ei nykyisin ole korvattu ansioturvaa koskevien tehtävien hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia. Maakunnan hallituksen aloitteesta uudessa asetuksessa tästä kuitenkin säädettäisiin.

Ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoidon osalta maakunnalle on korvattu osapäätöksen tekemiseen liittyen tehtävien hoitamisesta aiheutuvia kustannuksia ulkomaalaislain nojalla työ- ja elinkeinotoimistoille säädettyjen tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa asetuksessa 809/2010 säädetyn mukaisesti. Korvauksesta säädettäisiin uudessa asetuksessa ulkomaisen työvoiman käytön alueellisen linjauksen laatimiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ansioturvaan liittyvät työttömyysturvatehtävät	20
Ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvät tehtävät	10
Yhteensä	30

2025 talousarvio	30 000
------------------	--------

40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 19 832 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

1) Kutilan kanavan rakentamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

Valtuus

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) mukaisesti:

2) alueiden kehittämistä, kestäväää kasvua ja elinvoimaa edistäviin hankkeisiin sekä niihin sisältyviin investointeihin

3) kuntien ja kuntayhtymien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin

4) useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin kehittämiss Hankkeisiin sekä sopimusperusteiseen yhteistyöhön.

Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

5) kohtien 1)—4) kulutusmenojen maksamiseen

6) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen ja henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen

7) ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeiden toteuttamisen kannalta perusteltua.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Ulkorajamaakuntien kehittämisen rahoituksella tuetaan itäisen rajaseudun elinvoiman vahvistamista, kestäväää kasvua ja vetovoiman lisäämistä.

Lisäksi määrärahaa käytetään Kutilan kanavan rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin sekä hallitusohjelman mukaisiin kaupunkipolitiikan toimenpiteisiin.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kutilan kanava	5 000 000
Ulkorajamaakuntien kehittäminen	4 832 000
Kaupunkipolitiikka	10 000 000
Yhteensä	19 832 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	9 832	5 221	15 053

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 1 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 18 832 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kaupunkipolitiikka	10 000
Määräaikaiset hankkeet	-975
Yhteensä	9 025
2025 talousarvio	19 832 000
2024 talousarvio	10 807 000
2023 tilinpäätös	11 921 000

(41.) Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Työkanava Oy:n valtionavustuksen lakkauttaminen (Lisätoimet 2024)	-5 000
Yhteensä	-5 000
2024 II lisätalousarvio	-3 000 000
2024 talousarvio	5 000 000
2023 tilinpäätös	10 000 000

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain (758/2021) mukaisten avustusten maksamiseen yritysten kehittämis- ja investointihankkeisiin sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentin määrärahasta on varattu 200 000 euroa kasvun kiihdyttämisohjelman toimeenpanoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	5 300	3 000	8 300

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoitus (TA 2023, siirto momentille 32.20.42)	-2 000
Kasvun kiihdyttämisohjelma (RRF pilari3)	-1 200
Maksatusten tarkistukset	-200

Myöntämisvaltuuden lakkauttaminen (HO 2023)	-1 000
Tasomuutos	-500
Yhteensä	-4 900

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	5 300 000
2024 talousarvio	10 200 000
2023 tilinpäätös	12 106 589

44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2023—2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (1015/2022) mukaisen kuljetustuen maksamiseen tukeen oikeutetuilla alueilla toimiville pk-yrityksille niiden valmistamien tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kuljetustukea maksetaan harvaan asutuilla alueilla, eli Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2 -alueella, sekä Saarijärven—Viitasaaren seutukunnan sekä Imatran, Ruokolahden, Rautjärven ja Parikkalan kuntien alueella toimivien pienten ja keskisuurten yritysten pitkän matkan tavarankuljetuksista. Kuljetustukijärjestelmän tavoitteena on alentaa syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja siten parantaa yritysten kilpailukykyä ja lisätä yritystoimintaa näillä alueilla.

Kuljetustukea maksetaan matkan pituuden mukaan määräytyvänä prosenttiosuutena (9—20 %) hyväksytyistä kustannuksista.

Kuljetustukea maksetaan noin 250 pienelle ja keskisuurelle yritykselle.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yritystukien vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-1 000
Yhteensä	-1 000

2025 talousarvio	5 300 000
2024 talousarvio	6 300 000
2023 tilinpäätös	6 300 000

(51.) Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus (siirto momentille 33.20.50)	30
Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus (siirto momentilta 33.20.52)	150
Kotoutumiskoulutus	-20 516
Kuntakokeilujen jatko vuosille 2023-2024 (siirto momentilta 28.40.01)	130

Kuntakokeilujen jatko vuosille 2023-2024 (siirto momentilta 32.01.03)	2 133
Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus (HO)	-500
TE-palvelu -uudistus, kotokoulutus (siirto momentille 28.90.30)	-946
TE-palvelu -uudistus, kuntiin siirtyvät tehtävät (siirto momentille 28.90.30)	-201 765
TE-palvelu -uudistus, työllisyyspoliittista avustusta koskevien säännösten kumoaminen	-10 000
TE-palvelu -uudistus, valtionhallintoon työllistämistä annettujen säännösten kumoaminen	-5 750
Toimet 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden edistämiseen	250
Toimet työurien pidentämiseksi (siirto momentille 32.30.55)	-350
Turvapaikanhakijoiden määrän muutos	7 163
Työllisyysmäärärahojen alentaminen (HO)	41 000
Uudelleenkohdennus, TE-digihanke (siirto momentilta 32.01.10)	5 000

Yhteensä	-183 971
-----------------	-----------------

2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	183 971 000
2023 tilinpäätös	217 670 000

52. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen
- 2) takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen
- 3) palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin, oikeudenkäyntikuluihin ja konkurssikustannusten maksamiseen sekä työnantajien tilitoimistoille maksettaviin kustannuksiin, kun palkkaturvaviranomainen on pyytänyt työnantajan tilitoimistolta selvitystä palkkasaatavista
- 4) kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Palkkaturvajärjestelmä turvaa työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisen työnantajan konkurssin ja muiden maksukyvyttömyystilanteiden varalta. Palkkaturvana voidaan maksaa sellaiset työsuhteesta johtuvat saatavat, jotka työnantaja olisi ollut velvollinen maksamaan työntekijälle.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Palkkaturva	33 270 000
Takaisinperittyjen saatavien palautukset ja korot	60 000
Viranomaismaksut, oikeudenkäyntikulut ja konkurssikustannukset	130 000
Yhteensä	33 460 000

Palkkaturvamenoja vastaavat tulot 33 270 000 euroa on merkitty momentille 12.32.31.

Palkkaturvapalautusten arvioidut 1 000 000 euron korot on budjetoitu momentille 12.32.99.

Palkkaturvan tunnuslukuja

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Palkkaturvaa peritty takaisin työnantajilta (1 000 euroa)	6 654	8 000	8 000
Palkkaturvaa saaneet työntekijät (lkm)	6594	6 500	6 500
Palkkaturvapäätöksen saaneet työnantajat (lkm)	1 847	2 000	2 000
Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika (pv)	120	120	120
Hakemuksista käsitelty alle 2 kuukaudessa (%)	32	35	35

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 33 380 000 euroa ja kulutusmenojen osuudeksi 80 000 euroa.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	33 460 000
2024 talousarvio	33 460 000
2023 tilinpäätös	36 012 983

(55.) Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

TE-palvelu -uudistus, kuntiin siirtyvät tehtävät (siirto momentille 28.90.30)	-38 650
TE-palvelu -uudistus, muutosturvakoulutuksen siirtyminen kuntien vastuulle	-21 950
Toimet työurien pidentämiseksi	-50
Toimet työurien pidentämiseksi (siirto momentilta 32.30.51)	350
Toimet työurien pidentämiseksi (siirto momentilta 33.20.50)	1 800
Yhteensä	-58 500

2024 talousarvio	58 500 000
2023 tilinpäätös	1 066 973

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ja muihin koheesiopoliitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 619 269 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 376 463 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025.

Määrärahaa ja myöntämisvaltuutta saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2021—2027 toimintapoliittisia tavoitteita ”Älykkäämpi Eurooppa”, ”Vihreämpi Eurooppa”, ”Yhteensliitetyn Eurooppa” ja ”Sosiaalisempi Eurooppa” sekä oikeudenmukaista siirtymää (JTF-rahasto) toteuttavan ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuuden sekä Interreg-ohjelmien valtion rahoitusosuuden maksamiseen

- 2) edellä mainittujen ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen tuen ja ohjelmien toteuttamisen kannalta välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen sekä kansallisen vastinrahoituksen hallinnointiin ja hallinnollisten tarkastusten tekemiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen
- 3) enintään 250 henkilötyövuoden palkkaamiseen kausien 2014—2020 ja 2021—2027 ohjelmien toteuttamiseen
- 4) EU:n ja valtion rahoitusosuuksien maksamiseen InvestEU-ohjelmaan
- 5) Ohjelmakauden 2007—2013 neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 139 artiklan mukaisten ennakkomaksujen maksamiseen, 143—147 artiklan mukaisten rahoitusosuuksien maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2021—2027 neuvoston asetuksen 1060/2021 103—104 artiklan mukaisten rahoitusosuuksien maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen
- 6) hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltujen ennakoiden maksamiseen
- 7) Interreg-ohjelmien 2021—2027 teknisen tuen jäsenvaltion rahoitusosuuden korvaamiseen ohjelmien hallintoviranomaisille sekä teknisen tuen maksamiseen kertaluonteisena eränä ohjelman hallintoviranomaisena toimivalle maakunnan liitolle ohjelman maksatusten suorittamiseen tuensaajille määrääjän puitteissa
- 8) Interreg-ohjelmien 2021—2027 jäsenvaltion velvoitteista aiheutuviin maksuihin.

Momentin myöntämisvaltuudesta 15 209 000 euroa ja määrärahasta 20 709 000 euroa kohdistuu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" tekniseen tukeen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuudesta yhteensä 261 013 000 euroa on EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuutta ja 115 450 000 euroa valtion rahoitusosuutta. Määrärahasta yhteensä 412 911 000 euroa on tarkoitus käyttää EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 206 358 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin.

Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan sosiaalirahaston, aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toimet on koottu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027". Ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 3,1 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on 61 % eli noin 1,9 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus noin 1,2 mrd. euroa. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 75 % ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus 25 %.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien myöntämisvaltuudesta tehdään useampivuotiselle hankkeelle sidonta pääsääntöisesti vuosittain, jotta useita hankkeita voidaan rahoittaa yhtäaikaaisesti ja näin varmistaa ohjelmavarojen täysimääräinen käyttö.

Rahoituksen käytössä sovelletaan kunkin hallinnonalan rahoittamassa toiminnassa sovellettavia kansallisia ja EU:n säännöksiä ja rahoitus kohdennetaan kullakin hallinnonalalla mainittujen säännösten ja ohjelmien puitteissa asianomaisen ministeriön määrittelemällä tavalla. Maksettavien kustannusten tukikelpoisuuden tulee lisäksi olla kansallisten ja Euroopan unionin säännösten mukaisesti etukäteen tarkastettu, lukuun ottamatta ennakoita ja ohjelmakauden 2021—2027 teknistä tukea.

Teknisen avun toimeenpanemisesta päätetään Euroopan yhteisöjen rakennerahastosäännöksissä ja kansallisissa rakennerahastosäännöksissä säädetyssä menettelyssä.

Euroopan komission hyväksymässä kumppanuussopimuksessa ohjelmakaudelle 2021—2027 määritellään Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) strateginen kohdentuminen ja ohjelmatyön organisointi.

Ohjelmakauden 2021—2027 alue- ja rakennepolitiikan rahoitus kohdentuu elinkeinoelämälähtöisen innovaatiotoiminnan edistämiseen, pk-yritysten kasvumahdollisuuksien parantamiseen, toiminnan uudistumiseen ja liiketoimintaympäristön kehittämiseen, työnhakijoiden, työttömien, työvoiman ulkopuolella olevien ja työmarkkinoille heikosti kiinnittyneiden ryhmien työllistymisen edistämiseen, työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen, oppimismahdollisuuksien kehittämiseen, kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien aseman parantamiseen sekä niiden alueiden tukemiseen, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen vuoksi.

Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisten Interreg-ohjelmien toimenpitein tuetaan raja-alueiden ja laajempien yhteistyöalueiden integroitumista, kokemusten vaihtoa, innovatiivisia toimintatapoja, verkostojen syntymistä ja vahvistumista. Ohjelmilla pyritään vaikuttamaan mm. raja-alueiden kilpailukykyyn ja taloudelliseen kehitykseen.

InvestEU-ohjelman tavoitteena on tukea Euroopan unionin politiikkatavoitteita rahoitus- ja investointitoimilla, joilla edistetään unionin kilpailukykyä, talouden kestävyyttä ja kasvua, sosiaalista sopeutumiskykyä ja osallistavuutta, pääomamarkkinoiden yhdentymistä sekä sisämarkkinoiden vahvistumista.

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" jakautuminen toimintalinjoittain (pl. InvestEU:n ja Interreg-ohjelmien osuudet)

	Osuus koko ohjelmakaudella (%)
TL 1. Innovatiivinen Suomi (EAKR)	29,4
TL 2. Hiilineutraali Suomi (EAKR)	14,2
TL 3. Saavutettavampi Suomi (ESR+)	3,6
TL 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR+)	29,7
TL 5. Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR+)	1,0
TL 6. Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR+)	1,1
TL 7. Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)	21,0
Yhteensä	100,0

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2025	2026	2027	2028	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ohjelmakausi 2021—2027					
Vuoden 2022 sitoumukset	7,000	2,333	4,666	0,000	13,999
Vuoden 2023 sitoumukset	88,682	28,297	56,036	43,032	216,047
Vuoden 2024 sitoumukset	448,295	424,265	221,661	254,126	1 348,347
Vuoden 2025 sitoumukset	75,292	131,762	94,116	75,293	376,463
Yhteensä	619,269	586,657	376,479	372,451	1 954,856

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö eri ohjelmaosioihin ja prioriteetteihin, EU:n ja valtion rahoitusosuudet (milj. euroa)

Ohjelma/osio/prioriteetti	Ohjelmakauden 2021—2027 rahoituskehys valtuutena	Myöntämisvaltuus v. 2025	Määräraha v. 2025
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)			
Tekninen tuki	50,305	7,732	10,528
Valtakunnalliset teemat	54,301	8,317	13,780
Aluerahoitus	1 122,324	165,127	273,591
Kaupunkirahoitus	110,723	18,473	30,607
Yhteensä	1 337,653	199,649	28,506
InvestEU	31,571	-	6,941
Yhteensä	1 369,224	199,649	335,447
Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+)			
Tekninen tuki	38,700	5,351	7,286
Valtakunnalliset teemat	184,030	26,116	43,440
Aluerahoitus	654,908	90,213	150,052
Aineellisen puutteen torjuminen	32,301	4,341	7,220
Yhteensä	909,939	126,021	207,998
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)			
Tekninen tuki	25,587	2,126	2,895
Aluerahoitus	591,692	37,385	62,929
Yhteensä	617,279	39,511	65,824
Interreg-ohjelmat ¹⁾	51,000	4,259	10,000
Interreg-ulkorajaohjelmat ¹⁾	21,975	7,023	-
Yhteensä	72,975	11,282	10,000
Kaikki yhteensä	2 969,417	376,463	619,269

¹⁾ Koostuu valtion rahoitusosuudesta.

Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 Suomen rakennerahasto-ohjelman ydinindikaattorit

	Toteutuma 2014—2023	Tavoite (2023)
Uudet yritykset	591	600
Uudet työpaikat	13 311	13 260
Uudet tki-töpaikat	1 281	945
Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämiin hankkeisiin osallistuvat yritykset	26 321	19 000
Vähähiilisyttä edistävien yritysten lukumäärä	2 822	1 900
Työttömät ja työelämän ulkopuolelta tulevat alle 30-vuotiaat osallistujat	46 043	42 000

	Toteutuma 2014—2023	Tavoite (2023)
Koulutustoimenpiteissä: perusasteen suorittaneet osallistujat	45 779	32 000
Osallisuutta vahvistavissa toimenpiteissä: pitkäaikaistyöttömät	19 053	15 500

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" ydinindikaattorit

	Tavoite (2029)
Yritykset yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa	24 284
Uudet tuella aikaansaadut työpaikat	18 756
Tuote- tai prosessi-innovaatioita tekevät pk-yritykset	3 417
Yritykset, joissa on suurempi liikevaihto	5 307
Päästövähennyksiä edistävät uudet ratkaisut	550
Tuen piiriin kuuluvan kunnostetun maaperän pinta-ala (ha)	13 596
18—29-vuotiaat nuoret	1 210
Työttömät, mukaan lukien pitkäaikaistyöttömät	76 740
Työelämän ulkopuolella olevat	26 515
Työlliset, mukaan lukien itsenäiset ammatinharjoittajat	18 424

EU-tuen maksut on merkitty momentille 12.32.50 ja takaisinperinnästä aiheutuvat erät momentille 12.39.10. Maakuntien liittojen korkotuotot ja mahdolliset aikaisempina vuosina maakuntien liitoille maksettujen määrärahojen palautukset on merkitty momentille 12.32.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 16 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 603 269 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-33 222
Ohjelmakauden 2014-2020 purkautuvien valtuuksien uudelleenbudjetoinnin maksatukset	-3 000
Ohjelmakauden 2014-2020 REACTEU:n maksatukset	-2 681
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF (NGEU)	39 933
Ulkorajamaakuntien kehittäminen (siirto momentilta 32.30.40)	2 000
Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 rahoitus	-22 728
Vähennys Interreg-ulkorajaohjelmista	-5 000
Yhteensä	-24 698

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	619 269 000
2024 II lisätalousarvio	-100 000 000
2024 talousarvio	643 967 000
2023 tilinpäätös	470 426 476

(87.) Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)

2024 II lisätalousarvio	—
2023 tilinpäätös	7 000 000

95. Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tulosperusteisten työllisyyden vaikuttavuusinvestointihankkeen tuoton maksamiseen.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö on kilpailuttanut ja solminut yksityisen hankehallinnoijan kanssa sopimuksen tulosperusteisen työllisyyden vaikuttavuusinvestointirahaston perustamisesta. Pitkäaikaistyöttömyyden alentamista tavoitteleva hanke käynnistyi v. 2018.

Vaikuttavuusinvestointihankkeissa hankehallinnoija kerää rahastoihin sijoittajilta pääomia, jotka käytetään pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden palveluiden rahoittamiseen. Sijoittajat kantavat taloudellisen riskin hankkeen tuloksellisuudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on sitoutunut maksamaan rahastoon sijoittaneille toimijoille tulokseen perustuvaa palkkiota. Tulospalkkio määrittyy toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden perusteella. Pitkäaikaistyöttömyyden alentamiseen tähtäävässä hankkeessa toimijoille maksetaan enintään 10 000 euroa työllistynyttä kohden, yhteensä enintään 23 milj. euroa vuosina 2020—2024.

Vaikuttavuus			
	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Pitkäaikaistyöttömien työllisyys paranee			
Pitkäaikaistyöttömien työllisyys-hankkeeseen osallistuvien määrä (kumulatiivinen v. 2019—, hlöä)		6 500	
— joista työllistyneitä		2 600	
2025 talousarvio			6 000 000
2024 talousarvio			6 000 000
2023 tilinpäätös			9 388 313

40. Yritysten erityisrahoitus

Selvitysosa: Kansainvälisesti kilpailukykyisen toimintaympäristön rakentamista tuetaan pääomamarkkinoita kehittämällä, erityisesti kasvuhakuisten yritysten rahoituksen saatavuutta parantamalla, uusien investointien ja osaamisen houkuttelulla sekä toimintakykyisen vienninrahoitusjärjestelmän ylläpitämisellä.

Tehokkaasti toimiva yritysrahoitusmarkkina on edellytys sille, että Suomeen saadaan lisää aloittavia yrityksiä sekä kasvavia ja kansainvälistyviä yrityksiä ja että vientiyrityksillä on rahoituksen puolesta tasaveroiset kilpailuedellytykset. Ministeriö edistää kasvurahoitusta, yritysten rahoitusaseman ja oman pääoman vahvistamista, puhtaan siirtymän rahoitusta sekä InvestEU- ja muun EU-rahoituksen hyödyntämistä yritysten elinkaaren jokaisessa vaiheessa. Julkisel-la yritysrahoituksella on tärkeä tehtävä rahoitusmarkkinoiden toiminnassa olevien puutteiden korjaamisessa. Tavoitteena on täydentää yksityistä rahoitusta sekä katalysoida yksityistä rahoitusta eri toimenpitein sekä turvata julkisen vienninrahoitusjärjestelmän toimintaedellytykset. Julkista yritysrahoitusta ja valtion riskinjakoa tarvitaan erityisesti aloittavissa yrityksissä, innovatiivisissa kasvuyrityksissä sekä viennin rahoituksessa. Viennin rahoituksessa tavoitteena on varmistaa suomalaisille yrityksille tasavertaiset toimintaedellytykset suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin. Hallitusohjelman mukaan vahvistetaan viennin edistämisen rakenteita ja Finnveran vientiä tukevaa roolia. Toteutetaan Finnvera Oyj:tä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus, mitä koskeva hallituksen esityksen valmistelu on käynnissä. Tavoitteena hallitusohjelman mukaan on, että valtion pääomasijoitustoimintaa tehostetaan keskittämällä Busi-

ness Finland Venture Capital Oy, Ilmastorahasto Oy ja Oppiva Invest Oy osaksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:tä. Uudelle yhtiölle annetaan muun muassa aikaisempaa vahvempi kasvuun ja uudistumiseen ja investointien edistämiseen keskittyvä teollisuuspoliittinen tehtävä. Julkisella vienninrahoituksella turvataan suomalaisyritysten tasavertaiset kilpailuolosuhteet globaaleilla markkinoilla ja edistetään vientiä ja työllisyyttä.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2025:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Suomi on kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö elinkeinotoiminnalle			
— Alkaviin yrityksiin tehtyjen yksityisten riskisijoitusten määrä (milj. euroa)	871	1 000	1 300
— Venture-sijoitukset/BKT (%)	0,37	> 0,42	> 0,55

42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) perusteella Enontekiön alueelle sähköverkon korvausinvestointiin myönnetyn avustuksen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Enontekiön kunnan alueella tehtäviin sähköverkon korvausinvestointeihin v. 2021 myönnetystä 7 000 000 euron avustuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	800	1 100	1 000	1 000	3 900

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-100
Yhteensä	-100
2025 talousarvio	800 000
2024 talousarvio	900 000
2023 tilinpäätös	1 149 827

(43.) Yritysten kustannustuki (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2024 II lisätalousarvio	500 000
2024 talousarvio	500 000

45. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset Ukrainaan myönnettyistä vientitakuista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 25 000 000 euroa.

Suostumus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi korvata Finnvera Oyj:lle valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) nojalla Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuonna 2025 myönnettyjen vientitakuiden luottotappioita enintään 100 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työ- ja elinkeinoministeriön 4.1.2024 tekemän päätöksen mukaisesti Finnvera Oyj:n valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) perusteella Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuonna 2024 myöntämistä vientitakuista syntyneiden luottotappioiden korvaamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Eduskunnan vuoden 2024 talousarviossa antaman suostumuksen nojalla työ- ja elinkeinoministeriö on antanut Finnvera Oyj:lle sitoumuksen takuutappioiden korvaamisesta seuraavasti: Valtio sitoutuu korvaamaan Finnvera Oyj:lle Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuonna 2024 myönnettyjen vientitakuiden luottotappioita enintään 50 000 000 euroa.

Vuoden 2025 suostumuksen enimmäismäärä perustuu osaltaan Finnveran arvioihin mahdollisesta vientitakuukysynnästä, mutta myös ulkoministeriön arvioon kysynnästä kehitysyhteistyöperusteisille korkotukiluotoille, jotka Finnvera vientitakuilla takaisi. Arvioituun takuukysyntään liittyy merkittävää epävarmuutta.

Vientitakuu voidaan myöntää suojaamaan mm. viennistä, viennin rahoituksen järjestämisestä tai ulkomaille suuntautuvasta investoinnista syntyvää luottoriskiä. Ukrainan sotatilasta johtuen vienninrahoitukseen liittyvät riskit ovat niin suuret, että takuiden myöntämiseksi tarvitaan erillinen valtuus toiminnasta mahdollisesti syntyvien luottotappioiden korvaamiseksi.

Sitoumuksen piiriin kuuluvat vientitakuut perustuvat vientitakuulain 6 §:n mukaiseen erityisriskinottoon. Vientitakuille on tärkeitä elinkeinopoliittisia tai kilpailukykyyn liittyviä perusteita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tappiokorvaukset	25 000
Yhteensä	25 000

2025 talousarvio 25 000 000

(46.) Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (arviomääräraha)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yöjunarungon vaunukalusto	1 704
Yöjunarungon vaunukalusto (siirto momentille 31.20.46)	-3 794
Yhteensä	-2 090

2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 090 000
2023 tilinpäätös	490 000

47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 47 769 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 §:n 1 momentin 1—3 kohtien nojalla myönnetystä luotto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden osittaiseen korvaamiseen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio korvaa antamansa sitoumuksen perusteella Finnvera Oyj:lle 50 % tai 80 % luotto- ja takaus-tappioiden kokonaismäärästä. Luottotappiokorvaukset mahdollistavat sen, että Finnvera Oyj voi myöntää lainoja ja takauksia silloinkin, kun yrityksen vakuudet ovat riittämättömät.

Finnvera Oyj:n arvioidaan tekevän noin 5 500 rahoituspäätöstä vuonna 2025. Rahoitusta saavien kasvavien yritysten osuus arvioidaan olevan noin 1 000 yritystä. Finnvera Oyj:llä on noin 22 000 asiakasta, joista alle kymmenen henkilöä työllistävien yritysten osuus on noin 85 %.

Vaikuttavuus

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Luotto- ja takaustappiositoumusten piirissä olevien hankkeiden kokonaismäärä (mrd. euroa)	3,1	2,7	2,7
— josta Finnveran myöntämä rahoitus (mrd. euroa ja %)	1,8 (58 %)	1,2 (45 %)	1,2 (45 %)
— josta pankkien ja muun rahoituksen osuus (mrd. euroa ja %)	1,3 (42 %)	1,5 (55 %)	1,5 (55 %)
Aloittavien yritysten määrä (kpl)	1 666	2 000	2 200
Myötävaikutetut uudet työpaikat (kpl)	4 835	6 000	6 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tappiokorvausten pienentyminen	-17 667
Yhteensä	-17 667

2025 talousarvio	47 769 000
2024 II lisätalousarvio	-10 000 000
2024 talousarvio	65 436 000
2023 tilinpäätös	22 692 278

48. Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 112 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) sekä julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) mukaisen korkotuen maksamiseen

2) Valtiokonttorille korontasaussopimuksista ja -päätöksistä aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen

3) Suomen Vientiluotto Oy:lle maksettavan hallinnointipalkkion ja alijäämäkorvauksen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa kansainvälisesti kilpailukykyisen julkisesti tuetun vienninrahoitusjärjestelmän olemassaolon, myötävaikuttaa vientiin perustuvaan suotuisaan työllisyys- ja talouskehitykseen sekä edesauttaa vienninrahoitukseen liittyvien korkoriskien hallintaa.

Korontasauksessa Suomen Vientiluotto Oy solmii korontasaussopimuksia luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa tai tekee korontasauspäätöksiä. Korontasauksessa luotto- tai rahoituslaitos tai Suomen Vientiluotto Oy maksaa valtiolle korontasausluoton mukaista kiinteää korkoa ja valtio maksaa Suomen Vientiluotto Oy:lle tai luotto- tai rahoituslaitokselle kyseisen valuutan yleisesti käytettävää luoton korkojaksoa vastaavaa, yleensä kuuden kuukauden, viitekorkoa lisättynä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa (1547/2011) säädettävällä lisällä.

Julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen myöntämisen tavoitteena on edistää Suomen taloudellista kehitystä turvaamalla suomalaisille vientiä harjoittaville yhtiöille kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin ja alustoimitusten rahoitusjärjestelmä, lisätä Suomen pääomatavaravientiä ja alustoimituksia sekä edistää viejien, kotimaisten telakoiden ja alihankkijoiden työllisyyttä.

Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) nojalla Suomen Vientiluotto Oy voi tehdä korontasausluottoja koskevia korontasaussopimuksia tai näitä vastaavia korontasauspäätöksiä enintään 33 mrd. euron pääoma-arvosta sekä myöntää OECD-ehdoisia kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia luottoja enintään 33 mrd. euron pääoma-arvosta.

Toimintaa kuvaavia tunnuslukuja

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Uudet korontasaussitoumukset ¹⁾ (milj. euroa)	0	700	1 000
Korontasaussitoumukset vuoden lopussa ²⁾ (milj. euroa)	7 463	7 500	8 000

¹⁾ Sisältää Vientiluoton solmimat kiinteäkorkoiset luottosopimukset sekä pankkien solmimat korontasausluotot.

²⁾ Sisältää Vientiluoton korontasaussopimukset ja -päätökset sekä luotto- ja korontasausvaraukset.

Korontasaussitoumuksista valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Vientiluottojen korkotuki	99 400	72 900	66 600	70 200	309 100
Suojausmenot	13 100	8 000	7 200	6 500	34 800
Menot yhteensä	112 500	80 900	73 800	76 700	343 900

Korontasautoiminnasta valtiolle kertyvät korkohyvitykset tuloutuvat momentille 12.32.99. Korontasautoiminnan arvioidaan olevan 300 000 euroa alijäämäinen vuonna 2025.

Korontasaussitoumuksista valtiolle kertyvät tulot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Korkohyvitykset	11 900	20 300	28 700	40 700	101 600
Suojaustulot	100 300	65 800	53 400	43 200	262 700
Tulot yhteensä	112 200	86 100	82 100	83 900	364 300

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arviomäärärahan tarkistus	-4 100
Korkotason muutokset	-12 500
Luottokannan ja korkotason muutokset	-17 500
Vientiluottojen korkotuki ja suojausmenot	3 900
Yhteensä	-30 200

2025 talousarvio	112 500 000
2024 talousarvio	142 700 000
2023 tilinpäätös	78 608 406

(49.) Takautuvasti maksettava sähköhyvitys (arviomääräraha)

2023 tilinpäätös	288 000 000
------------------	-------------

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 020 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää

1) Valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998) 4 §:n mukaisten valtion vastuiden maksamiseen

2) huoltovarmuusvarastojen hoitokorvausten maksamiseen Huoltovarmuusrahastolle.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää valtion vastuiden maksamiseen Valtiontakuurahastolle, mikäli erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n taseessa olevan vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan rahaston varat tai Valtiontakuurahaston varat eivät riitä kattamaan Finnvera Oyj:n tappiollista erillistulosta.

Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää varmuusvarastojen hoitokorvauksen maksamiseen Huoltovarmuusrahastolle.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Varmuusvarastojen hoitokorvaus	1 000
Yhteensä	1 000

2025 talousarvio	1 020 000
2024 talousarvio	20 000
2023 tilinpäätös	13 133 333

82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettujen luottomuotoiseen vienninrahoitukseen liittyvää varainhankintaa turvaavien lainojen maksamiseen.

Valtuus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettua vienninrahoitukseen liittyviä lainoja Finnvera Oyj:lle enintään 1 000 000 000 euroa.

Selvitysosa: Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) nojalla Suomen Vientiluotto Oy voi myöntää Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvia vienti- ja alusluottoja. Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain mukaan valtio voi taata Finnvera Oyj:n vienti- ja alusluottojen rahoitukseen liittyvää varainhankintaa. Jos rahoitusmarkkinoiden toiminta on sellaisessa tilanteessa, että Finnvera Oyj ei kykene hankkimaan markkinoilta varoja kohtuullisilla ehdoilla, voidaan yhtiölle myöntää valtion talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa pääasiallisesti lyhytaikaista, enintään 12 kuukauden pituista lainaa käypää korkoa vastaan. Lainat on tarkoitus myöntää vakuutta vaatimatta.

Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämien vienti- ja alusluottojen tavoitteena on varmistaa, että suomalaisilla viejillä on käytössään vastaavanlainen kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin ja alustoimitusten rahoitusjärjestelmä kuin tärkeimpien kilpailijamaidemme viejillä. Tämän rahoitusjärjestelmän avulla parannetaan suomalaisten viejien mahdollisuuksia menestyä pääomatavaraviennin- ja alustoimitusten tarjouskilpailuissa ja samalla autetaan vientiyrityksiä, kotimaisia telakoita sekä niiden alihankkijoita työllistämään.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	10 000
2024 talousarvio	10 000
2023 tilinpäätös	—

(89.) Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	110 000 000
------------------	-------------

(95.) Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha)

2023 tilinpäätös	77 027
------------------	--------

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

Selvitysosa: Suomeen kotoudutaan lähtökohtaisesti työllä. Kotoutumistoimien keskeinen tarkoitus onkin varmistaa mahdollisimman nopea siirtyminen työmarkkinoille riittävin valmiuksin. Kotoutumispolitiikka perustuu kielten oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea ja tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista, työllistymistä ja osaamista sekä osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemuksen ja osallisuuden lisäämisellä. Kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja ohjausta vahvistetaan. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajanaisten mahdollisuuteen osallistua kotoutumis- ja kielikoulutukseen työllistymisedellytysten vahvistamiseksi. Kotoutumista tehostetaan myös kotoutumispalveluiden laatua, velvoittavuutta ja vaikuttavuutta parantamalla. Hyvinvointialueita, Ahvenanmaan maakuntaan

kuuluvia kuntia ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaista tuetaan maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla. Lisäksi varmistetaan hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvien kuntien mahdollisuus huolehtia ilman huoltajaa maassa olevien lasten ja nuorten kotoutumislain mukaisista palveluista.

Varmistetaan kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden nopea siirtyminen kuntiin ja kotoutumista edistävien palveluiden piiriin. Hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2025 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä.

Suomen menestys ja kansainvälinen kilpailukyky perustuvat korkeaan osaamiseen. Hallitusohjelman mukaan Suomessa jo olevien työttömien työnhakijoiden työllistymisen edistämisen lisäksi työvoimaa täydennetään ensisijaisesti EU- ja ETA-alueelta. EU:n ulkopuolisen työperäisen maahanmuuton painopisteenä ovat korkeakoulutetut henkilöt ja työntekijät sellaisilla aloilla, jotka voidaan aidosti todentaa työvoimapula-aloiksi. Hallitus seuraa työperäisen maahanmuuton vaikutuksia työvoiman saatavuuteen ja julkiseen talouteen. Osaajien työperusteista maahanmuuttoa erityisesti kohdemaamallin maista ja EU-alueelta edistetään sujuvoittamalla oleskelulupamenettelyjä samalla väärinkäytöksiä torjuen, vahvistamalla Suomen houkuttelevuutta osaajien kohdemaana sekä tukemalla kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä asettautumista ja kotoutumista. Tavoitellaan työperusteisten oleskelulupien käsittelyn kuukauden enimmäisaikaa. Yli 4 000 euroa kuukaudessa ansaitsevien erityisasiantuntijoiden kohdalla tavoitellaan viikon enimmäiskäsittelyaikaa. Osa-automaation käyttöä Maahanmuuttovirastossa lisätään. Suomalaisten työmarkkinoiden mainetta parannetaan puuttumalla aktiivisesti ja ennakoiden työmarkkinoilla esiintyviin väärinkäytöksiin. Huomiota kiinnitetään myös hallittuun opiskeluperusteiseen maahanmuuttoon sekä kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen integroitumiseen ja työllistymisen edistämiseen.

Business Finlandin Work in Finland -toiminnalla (WiF) tuetaan mm. kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden kehittämistä, kohdemaatoimintaa sekä maakuvaviestintää. Business Finlandin WiF-toimintaan arvioidaan käytettävän 2,9 milj. euroa momentilta 32.01.05. KEHA-keskuksen Work in Finland -toimintaan arvioidaan käytettävän yhteensä noin 2,5 milj. euroa momentilta 32.01.02. Talent-rahoitusta arvioidaan myönnettävän 1,5 milj. euroa momentilta 32.20.40. Rahoituksella tuetaan yrityksiä ensimmäisten kansainvälisten osaajien palkkaamiseen.

Vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Työperusteiset oleskeluluvat (kpl)	15 500	> 17 000	> 18 000
Työperusteiset oleskeluluvat kohdemaamallin maista (kpl)	4 700	> 4 800	> 4 900
EU-kansalaisten rekisteröinnit, työ (kpl)	3 300	> 3 300	> 3 300

03. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 559 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kotoutumisen, työllisyyden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen sekä EU:n rahoittamien kotoutumista edistävien hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen
- 2) kansainvälisen osaamisen ja työperusteisen maahanmuuton edistämiseen
- 3) Kotoutumisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotoutumistoimenpiteiden ja hyvien väestösuhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, kotoutumista koskevaan viestintään sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin

4) valtionavustuslain (688/2001) mukaiseen kunnille, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen ja työllisyyden edistämiseen ja ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisyyn, rasismin ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen sekä eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen tähtäävään etsivään työhön ja neuvontatyöhön

5) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 22 §:n mukaiseen omaehtoiseen opiskeluun ja muihin yksilöllisesti sovituihin kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin osallistuvien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

6) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin

7) ennakoiden maksamiseen, jos se on myönnettävän rahoituksen tai avustuksen käytön kannalta perusteltua

8) siirtomenojen maksamiseen

9) valtion virastojen ja laitosten toteuttamien hankkeiden rahoittamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotoutuspolitiikka perustuu kielen oppimiseen, työntekoon sekä suomalaiseen yhteiskuntaan perehtymiseen ja sen sääntöjen noudattamiseen. Maahanmuuttajien työllistymistä ja mukaanpääsyä suomalaiseen yhteiskuntaan tuetaan maahanmuuttajien kielitaitoa ja ammatillisia valmiuksia vahvistamalla sekä yhteiskunnan tunteudesta ja osallisuutta edistämällä. Maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisesta sekä kotoutumista edistävien palveluiden velvoittavuutta lisätään. Maahanmuuttajaitien palveluita vahvistetaan.

Työperusteisen maahanmuuton avulla panostetaan osaavan työvoiman saatavuuteen oikea-aikaisesti vastaten työmarkkinoiden tarpeisiin. Työvoiman houkuttelussa ja työmahdollisuuksien markkinoinnissa erityisiä kohderyhmiä ovat osaajat kohdemaamallin maista, korkeasti koulutetut, EU-kansalaiset ja työvoimapula-alojen työntekijät. Keskeisinä toimina ovat osaavan työvoiman houkuttelu, maakuvaviestinnän kehittäminen, oleskelulupaprosessin sujuvoittaminen ja työn perusteella muuttaneiden asettautumisen ja kotoutumisen tukeminen, työperusteisen maahanmuuton pysyvien rakenteiden vahvistaminen sekä kuntien roolin kehittäminen.

Ulkomaalaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä helpotetaan sujuvoittamalla oleskelulupaprosesseja ja muita viranomaispalveluita, kehittämällä kansainvälisen rekrytoinnin palveluita, vahvistamalla työelämän vastaanottavuutta sekä lisäämällä Suomessa jo olevien kansainvälisten osaajien ja yritysten kohtaamista. Samalla puututaan aktiivisesti ja ennakoiden työmarkkinoilla esiintyviin väärinkäytöksiin. Lisäksi parannetaan ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön uhrien tavoittamista ja tunnistamista.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva Kotoutumisen osaamiskeskus tukee maahanmuuttajien kotoutumista edistävää valtion, kuntien ja järjestöjen asiantuntijatyötä kotoutumisen vaikuttavuuden parantamiseksi. Osaamiskeskuksen toiminnassa keskeisiä tehtäväalueita ovat kotoutumisen tietoperustan vahvistaminen, seurannan kehittäminen erityisesti työllistymiseen, koulutustasoon ja sosiaaliturvan käyttöön liittyen, tuloksellisuuden arvioinnin ja seurannan kehittäminen sekä paikallistason toimijoiden ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen toimintatapoja ja -malleja arvioimalla, hyviä käytäntöjä juurruttamalla ja työprosesseja selkeyttämällä. Lisäksi osaamiskeskus tukee eri toimijoiden välistä monialaista yhteistyötä mm. kumppanuusohjelman toimeenpanolla.

Maahanmuuttajien kotoutumisen alkuvaiheen palveluprosessia, palvelutarpeen arviointia, osaamisen tunnistamista, ohjausta, monikielistä yhteiskuntaorientaatiota, kieli- ja kotoutumiskoulutusta, kielitaidon testausta ja muita maahanmuuttajille suunnattuja palveluita sekä palvelujen yhdistämistä kehitetään maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi. Toteutetaan kotoutumispalvelujen, mukaan lukien kotoutumiskoulutus, uudistus, jossa järjes-

telmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Vahvistetaan mahdollisuuksia kotoutua myös ruotsin kielellä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen	1 659 000
Kotoutumisen osaamiskeskus	500 000
Valtionavustukset	
— Ruotsinkielinen kotoutuminen	300 000
— Työvoiman maahanmuutto ja ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisy	100 000
Yhteensä	2 559 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 159 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 400 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kotoutumisen kokonaisuudistuksen toimeenpano (siirto momentilta 32.01.02)	300
Kotoutumisen korvaukset Ahvenanmaan maakunnan kunnille (siirto momentille 32.50.30)	-27
Kotoutumislain kokonaisuudistus	10 707
Kotoutumislain kokonaisuudistus; Moniammatillinen yhteistyö, osaamiskeskukset ja ohjaus- ja neuvontapalvelut (siirto momentille 28.90.30)	-4 000
Kotoutumislain kokonaisuudistus (siirto momentille 28.90.30)	-7 575
Kotoutumislain kokonaisuudistus (siirto momentille 29.01.02)	-400
Kotoutumislain kokonaisuudistus (siirto momentille 32.01.02)	-1 900
Kotoutumislain kokonaisuudistus (siirto momentille 32.50.30)	-1 757
Kuntien moniammatillinen osaamiskeskustoiminta ja maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut	2 660
Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus (HO 2023) (siirto momentilta 32.01.02)	300
Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023)	-600
Yhteensä	-2 292

2025 talousarvio	2 559 000
2024 II lisätalousarvio	-50 000
2024 talousarvio	4 851 000
2023 tilinpäätös	7 241 000

30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 532 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010 ja 681/2023) ja valtioneuvoston asetuksen (1393/2011 ja 115/2012) mukaisesti:

1) kunnille, hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettaviin laskennallisiin korvauksiin, jotka aiheutuvat lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määriteltujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan sekä alkukartoituksen järjestämisestä

2) toimeentulotuesta, tulkkauksen järjestämisestä, erityiskustannusten korvaamisesta ja paluumuuton tukemisesta kunnalle, hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle aiheutuviin kustannuksiin sekä pakolaisten kuntaan muuttamisen odotusajalta kertyvien vuokrien maksamiseen

- 3) alaikäisten oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta perheryhmäkotiin, muuhun asuinyksiköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä hyvinvointialueelle, Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle sekä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen 25 ikävuoteen saakka ja käräjäoikeuden heille osoittaman edustajan palkkioiden maksamiseen
- 4) edellä mainittujen perheryhmäkotien tai muiden asuinyksiköiden kustannusten ennakoiden maksamiseen, jos se on toiminnan järjestämisen kannalta perusteltua
- 5) kuntaan sijoitettujen tai kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien hyvinvointialueille, kunnille Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle sosiaali- ja terveys- sekä muiden palvelujen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista maksettaviin korvauksiin
- 6) entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden henkilöiden, joille on myönnetty oleskelulupa ulkomaa-laislain (301/2004) 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta hyvinvointialueille, Ahvenanmaan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle ja Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille sekä Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden hoidosta ja huollosta aiheutuviin kustannuksiin
- 7) edellä mainittujen henkilöiden perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuvien kustannusten ennakoiden maksamiseen Kansaneläkelaitokselle
- 8) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotoutumislain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määritellyistä henkilöistä maksettavien korvausten piirissä olevien määrä arvioidaan kahden edellisen vuoden aikana maahan saapuneiden oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden ja perheenyhdistämisen kautta maahan tulleiden lukumäärän sekä talousarviovuodelle esitetyn arvion perusteella. Kiintiöpakolaisten osalta maksettavien korvausten piirissä olevien lukumäärä arvioidaan kolmen edellisen vuoden aikana maahan saapuneiden lukumäärän sekä talousarviovuodelle esitetyn arvion perusteella. Vuonna 2025 arvioidaan kuntiin muuttavan 31 234 tilapäistä suojelua saavaa henkilöä, joille on rekisteröity kotikunta. Vuoden 2025 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä.

Kotoutumislain 45 §:n mukaisesti kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä maksettavaa laskennallista korvausta maksetaan kunnalle ja hyvinvointialueelle 1.1.2025 lukien kahdelta vuodelta alkaen siitä, kun ensimmäinen kotikuntamerkintä on tehty. Kiintiöpakolaisten osalta korvausta maksetaan kolmelta vuodelta. Henkilöistä, joista maksettavan laskennallisen korvauksen maksuaika on alkanut ennen 1.1.2025 korvausaika on kolme vuotta, kiintiöpakolaisten osalta neljä vuotta.

Korvausta voidaan maksaa jatkuvan oleskeluluvan saavien ja kunnan asukkaaksi siirtyvien ihmiskaupan uhrien osalta pakolaisia vastaavalla tavalla. Kunnilla ja hyvinvointialueilla on mahdollisuus hakea ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta korvausta kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien osalta uhrin asemasta johtuvien palvelujen järjestämisestä.

Kansainvälistä suojelua saavien sekä tilapäistä suojelua saavien henkilöiden kuntiin ohjautumista edistetään tehostamalla kuntakorvausjärjestelmän toimivuutta sekä tiivistämällä valtionhallinnon eri toimijoiden ja kuntien välistä yhteistyötä.

Kansaneläkelaitokselle korvataan perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuneet kustannukset.

Vaikuttavuus

	2023 toteutuma	2024 tavoite	2025 tavoite
Pakolaisten toteutuneet kuntasijoituspaikat, vähintään (lkm)	1 640	3 300	1 635

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Paluumuuttajien kustannukset	1 000 000
— Erityiskustannukset	600 000
— Heimoveteraanit	400 000
Laskennalliset korvaukset pakolaisista (12 193 henkilöä) ja tilapäistä suojelua saavista (31 234 henkilöä)	225 951 000
Muut pakolaisista maksettavat kuntakorvaukset	273 581 000
— Toimeentulotuki (2 003 euroa/vuosi/hlö)	28 994 000
— Erityiskustannukset (2 960 euroa/vuosi/hlö)	128 538 000
— Tulkkipalvelut (1 242 euroa/vuosi/hlö)	11 825 000
— Korvaukset alaikäisten huollosta (12 000 euroa/vuosi/hlö)	104 224 000
Yhteensä	500 532 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 498 532 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Afganistanista evakuoituneet henkilöt	-2 400
Aikuistumisen tuen yläikärajan alentaminen 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen (BudjL) (HO 2023)	-400
Kotoutumisen korvaukset Ahvenanmaan maakunnan kunnille (siirto momentilta 30.50.03)	27
Kotoutuskoulutuksen hintatason tarkistus (Lisätoimet 2024)	-8 400
Kotoutuslain kokonaisuudistus (siirto momentilta 28.90.30)	22 915
Kotoutuslain kokonaisuudistus (siirto momentilta 32.50.03)	1 757
Maahanmuuttajaäitien aseman parantaminen (HO 2023)	60
Pakolaiskiintiön alentaminen 850:stä 500:aan (HO 2023)	-4 314
Pakolaiskiintiön nosto 1050 henkilöön v. 2021	-1 100
Tarkentuneet maahanmuuton oletukset	14
Tilapäistä suojelua saavien siirtyminen lukien kotoutuslain korvausten piiriin	169 223
Toimeentulotuesta aiheutuneiden kustannusten korvausajan lyhentäminen (Lisätoimet 2024)	-58 000
Tulkkauksekustannukset (HO 2023)	-3 100
Yhteensä	116 282

2025 talousarvio	500 532 000
2024 II lisätalousarvio	-400 000
2024 talousarvio	384 250 000
2023 tilinpäätös	175 590 150